

Školský vzdelávací program

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

- 2. stupeň -

1. vydanie 31.8.2008

Školský vzdelávací program je každý rok prerokovaný v rade školy. V školskom roku 2014/2015 bol prerokovaný v pedagogickej rade 11.9.2014 a v rade školy 14.10.2014.

Platnosť Revidovanie	Dátum	Zaznamenávanie inovácie, zmeny, úpravy
Platnosť	ŠkVP od 01. 09. 2008	
Revidované	Od 1.09.2009	Nové tel. čísla zriaďovateľa
Revidované	Od 1.09.2009	Doplnenie učebných osnov pre 6.ročník
Revidované	Od 1.09.2010	Doplnenie učebných osnov pre 7.ročník
		Zmena názvu MŠ SR - na MŠ, VVaŠ SR
		Doplnenie realizovaných projektov
Revidované	Od 1.09.2011	Doplnenie učebných osnov pre 8.ročník
Revidované	Od 1.09.2012	Doplnenie učebných osnov pre 9.ročník
Revidované	Od 1.09.2013	Zrušenie učebného plánu pre ISCED 2 - športový variant
		Doplnenie pojmu elokované pracovisko
		Zmena časti - 1.8 Škola ako životný priestor
Revidované	Od 1.09.2014	Zmena učebného plánu

1	OBSAH	
2	Všeobecná charakteristika školy	6
2.1	Veľkosť školy.....	6
2.2	Charakteristika žiakov	6
2.3	Charakteristika pedagogického zboru	6
2.4	Organizácia prijímacieho konania žiakov	8
2.5	Dlhodobé projekty	8
2.6	Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi	10
2.7	Priestorové a materiálno-technické podmienky školy.....	12
	Priestorové a materiálno-technické podmienky školy	12
2.8	Škola ako životný priestor	13
3	Charakteristika školského vzdelávacieho programu.....	16
3.1	Pedagogický princíp školy	16
3.1.1	Profil absolventa nižšieho stredného vzdelávania	16
3.1.2	Ciele školy.....	16
3.1.3	Stupeň vzdelania	17
3.1.4	Zameranie školy.....	17
3.2	Pedagogické stratégie	19
2.2.1	Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie k celoživotnému učeniu sa	19
2.2.2	Stratégie smerujúce k rozvoju sociálnych komunikačných kompetencií.....	20
2.2.3	Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky	21
2.2.4	Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií.....	21
2.2.5	Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencie riešiť problémy	22
2.2.6	Stratégie smerujúce k rozvoju občianskych kompetencií.....	22

2.2.7	Stratégie smerujúce k rozvoju sociálnych a personálnych kompetencií:.....	23
2.2.8	Stratégie smerujúce k rozvoju pracovných kompetencií.....	24
2.2.9	Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencií k iniciatívnosti a podnikavosti.....	25
2.2.10	Stratégie smerujúce k rozvoju kompetencií vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry.....	26
3.3	Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami	26
3.3.1	Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením	28
3.3.2	Výchova a vzdelávanie detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.....	30
3.3.3	Výchova a vzdelávanie detí a žiakov s nadaním.....	32
3.4	Začlenenie prierezových tém.....	35
3.4.1	MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA /MKV/	35
3.4.2	MEDIÁLNA VÝCHOVA /MDV/	39
3.4.3	Osobnostný a sociálny rozvoj /OSR/	56
3.4.4	Environmentálna výchova /ENV/	60
3.4.5	Dopravná výchova - výchova k bezpečnosti v cestnej premávke /DP/	64
3.4.6	Ochrana života a zdravia /oŽZ/.....	65
3.4.7	Tvorba projektu a prezentačné zručnosti /TP/	82
3.4.8	REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA /RGV/	83
4	Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia	87
4.1	hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov.....	87
4.2	VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA ZAMESTNANCOV	87
4.3	HODNOTENIE ŠKOLY	88
5	Školský učebný plán pre ISCED 2.....	1
6	UČEBNÉ OSNOVY	2

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania: ISCED 2 nižšie sekundárne vzdelávanie

Dĺžka štúdia: 5 rokov

Študijná forma: denná

Prekladateľ:

Názov školy: Základná škola, Pribinova 123/9, Nováky

Adresa: Základná škola, Pribinova 123/9, 972 71 Nováky

IČO: 036126799

Riaditeľ školy: PaedDr. Anna Chlupíková

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: PaedDr. Anna Chlupíková, riaditeľka školy

Kontakty:

Poštová adresa : riaditeľstvo Základná škola, Pribinova 123/9, 972 71 Nováky

Mail: zsnovaky@gmail.com

Telefón, fax : riaditeľka 046/5460 129
Ekonomický úsek: 046/5461 483
1.-4. ročníky: 046/5461 484
Školské jedáleň 046/5461 104

www.zspribno.edu.sk

Zriaďovateľ:

Názov: Mesto Nováky

Adresa: Námestie SNP349, 972 71 Nováky

Primátor mesta Ing. Dušan Šimka

Kontakty:

Telefón: Sekretariát: 046/ 5121212

Primátor: 046/ 5121511

Mail: munovaky@novaky.sk

www.novaky.sk

Miesto vydania: Nováky

Platnosť ŠkVP od 01. 09.2008

1 VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

1.1 VEĽKOSŤ ŠKOLY

Základná škola Nováky je plnoorganizovaná škola so všetkými ročníkmi. Je to typ mestskej školy so spádovou pôsobnosťou. Kapacita školy umožňuje prijať na výchovno-vzdelávací proces približne 940 žiakov, čo v súčasnosti dosahujeme len takmer na 50 %. Tento fakt však prináša rad výhod v podobe budovania odborných učební, primeranej naplnenosti tried, prenájmu budov iným subjektom. Sme naďalej otvorení i prijímaniu žiakov z okolitých obcí a zároveň sme pripravení i na rast obyvateľstva mesta Nováky, ktorý očakávame v týchto rokoch odstránením dlhoročného stavebného uzáveru, budovaním rodinných domov i obytných komplexov.

1.2 CHARAKTERISTIKA ŽIAKOV

Mesto Nováky je spádovou obcou a takou je i chce byť aj naďalej škola v ňom. Dlhodobo školu navštevujú okrem detí z Novák aj žiaci z okolitých obcí. Spoločný školský obvod má škola podpísaný s obcami: Nitrianske Sučany, Čereňany, Diviacka Nová Ves. Ďalší žiaci dochádzajú do tejto školy z dôvodu tréningového procesu v oddieloch vodného póla, rýchlostnej kanoistiky, futbalu, tenisu, karate. Niektorí žiaci spájajú dochádzku do školy v našom meste s návštevou Základnej umeleckej školy v Novákoch.

Veľkú pozornosť venujeme žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Priemerne ich počet je okolo 40 – 45 žiakov ročne. Napriek namáhavej práci s nimi dosahujú dobré výsledky v napredovaní a v odstraňovaní svojho hendikepu.

1.3 CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO ZBORU

Dlhodobým prínosom pre školu je kvalifikovanosť pedagogického zboru, na ročníkoch 1.-4. od r. 2012 je kvalifikovanosť vďaka štúdiu učiteliek ANJ 100%, na ročníkoch 5.-9. okolo 89%.

V niektorých rokoch sa nám darí /z finančného hľadiska/ zamestnávať školského špeciálneho pedagóga.

Vekové zloženie zboru je rôznorodé, takmer každoročným odchodom do dôchodku 1 -2 pracovníkov sa uvoľňuje miesto pre prijímanie najmä mladších či začínajúcich pedagógov.

Entuziazmus, tvorivosť, obetavosť učiteľov nášho zboru najlepšie dokazujú dlhodobé vynikajúce výsledky žiakov, ktorých pripravujú na rôzne typy súťaží a ktorých vedú pri realizácii rôznych kultúrnych či charitatívnych podujatí, tvorivosť vo vyučovaní, prijímanie a realizovanie nových výziev reformy školstva.

Ich profesionalita sa prejavuje aj v ďalšom vzdelávaní sa.

Princíp školského systému ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov:

/ŠkSĎVPZ/

1. Ďalšie vzdelávanie je právom a povinnosťou každého pedagogického a odborného zamestnanca
2. Každý pedagogický a odborný zamestnanec školy má možnosť ďalšieho vzdelávania za rovnakých podmienok.
3. Ďalšie vzdelávanie a zdokonaľovanie profesionality každého pedagogického a odborného zamestnanca školy má odraz v jeho finančnom ohodnotení a profesijnej kariére v súlade so *systemom Kariérneho rastu MŠ SR*.
4. Základnou hodnotou ďalšieho vzdelávania každého pedagogického a odborného zamestnanca školy má byť kvalita vzdelávania a nie formálne získavanie certifikátov a čiarok za účasť na školeniach.
5. Pedagogickí a odborní zamestnanci školy sa aktívne podieľajú na určovaní cieľov, obsahu, prostriedkov a vyhodnocovaní efektívnosti systému ĎVPZ.
6. Škola spolupracuje s inštitúciami vytvárajúcimi systém ďalšieho vzdelávania v školstve (najmä s metodicko-pedagogickými centrami) a svoju činnosť s nimi koordinuje.
7. Efektívnosť ŠkSĎVPZ je pravidelne vyhodnocovaná a na základe výsledkov optimalizovaná.

Stav vzdelávania sa pedagogických pracovníkov:

- je aktuálne zverejňovaný na stránke školy www.zspribno.edupage.org

Pozitívom kolektívu je jeho záujem o nové prístupy v oblasti didaktiky a veľká flexibilita v zavádzaní týchto zmien.

Nedostatkom v tvorbe kolektívu a jeho komunikácie je pôsobenie v dvoch budovách, čo popri jasne pozitívnej stránke dostatočného priestoru pre žiakov nesie so sebou aj tento nedostatok. Jeho odstránenie sa snažíme riešiť rôznymi formami spoločných podujatí - od pracovných porád, spoločných zasadnutí MZ, PK, pedagogických rád až po neformálne stretnutia pri slávnostných príležitostiach alebo spoločných akciách pedagogického zboru najmä relaxačného typu.

1.4 ORGANIZÁCIA PRIJÍMACIEHO KONANIA ŽIAKOV

- Do školy sa prijímajú žiaci v súlade s legislatívou, a to podľa § 60 a § 61 zákona č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Podporujeme prijímanie žiakov – členov športových klubov Mesta Nováky.
- Žiadosť o prijatie žiaka do školy je k dispozícii na webovej stránke školy a na ekonomickom úseku školy.
- Vytvárame a zdokonaľujeme podmienky pre prijímanie žiakov so zdravotným znevýhodnením.

1.5 DLHODOBÉ PROJEKTY

Sú charakteristickými črtami našej školy. Ich realizáciou určujeme smer výchovno-vzdelávacieho procesu, jeho zameranie, ako i otvorenosť školy voči vonkajšiemu prostrediu:

Škola podporujúca zdravie – celkové zameranie školy na zdravý životný štýl. Je charakteristickou črtou našej práce vo všetkých oblastiach výchovno - vzdelávacích aktivít.

Otvorená škola – myšlienka otvorenia sa školy pre verejnosť je realizovaná prostredníctvom zapájania sa do projektov Otvorená škola – IKT a šport, na ktoré získavame finančné prostriedky

z Ministerstva školstva SR. Prostredníctvom ich realizácie otvárame svoje brány pre rodičov, starých rodičov a verejnosť v čase vyučovania i po ňom.

E-twinning – medzinárodná spolupráca škôl prostredníctvom IKT. Tak spolupracujeme s dvoma školami – v Poľsku a v Čechách. Náš projekt v r. 2007/2008 získal 8. miesto v celoslovenskej súťaži kvality projektov E- twinning.

Hnutie Na vlastných nohách – projekt humanitárneho charakteru. Deti kreslia pozdravy, ktoré sa predávajú vďaka celosvetovej koordinátorky projektu p. Bele Gran Jensen v Nórsku. Získané finančné prostriedky sa poukazujú na nákup zdravotníckych potrieb pre rôzne krajiny.

Vzdelávanie - projekt EU – finančný projekt, podaný v júni 2008 na vzdelávanie sa učiteľov, skvalitnenie procesu vyučovania, vylepšenie materiálno- technického zabezpečenia vyučovacieho procesu.

Malé veľké Slovensko, Experimentáreň – žiacke interaktívne projekty zamerané na netradičné vyučovanie.

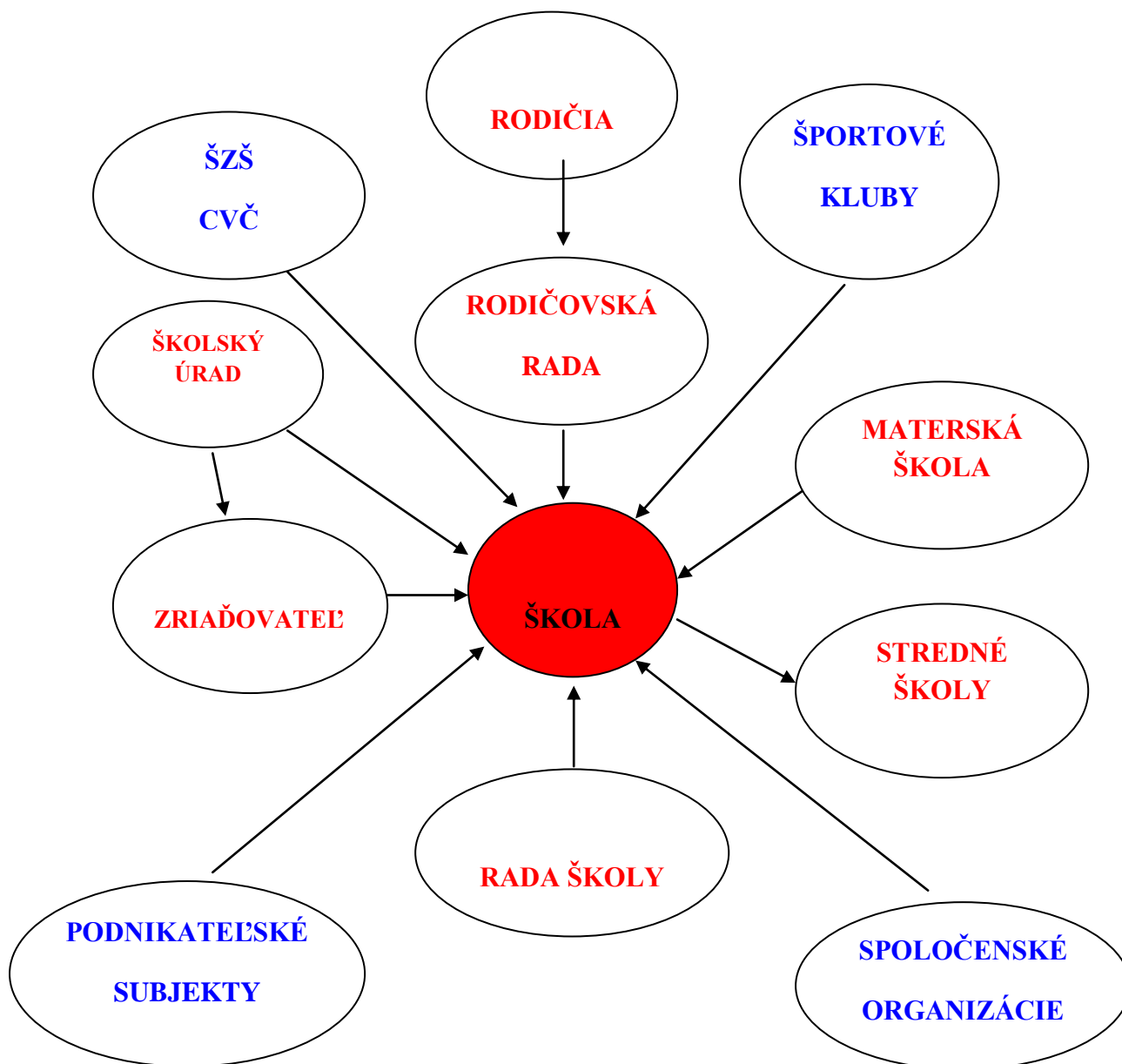
Športové strediská – vodné pólo, rýchlostná kanoistika – mimoškolské športové aktivity, ktorými podporujeme rozvoj fyzických i psychických vlastností žiakov.

Projekty MŠ, VVaŠ SR – každoročne využívame možnosť podať projekty, niektoré sme už realizovali.

Projekty nadácií – Enel, Porfix, a iné.

Od r. 2011/2012 sme zapojení v projekte **Bezpapierová škola**, v ktorom v zmysle školskej smernice prechádzame na elektronické vedenie dokumentácie školy.

1.6 SPOLUPRÁCA S RODIČMI A INÝMI SUBJEKTMI

Subjekty úzkej spolupráce školy:

- **Rodičovská rada:** je konštituovaná ako výkonný orgán zastupujúci rodičov. Jej formou je občianske združenie. Pozostáva zo zástupcov rodičov každej triedy. Na jej čele stojí štvorčlenný výkonný výbor. Ten zasadá podľa potreby, najmenej 4krát v roku. Rodičovská

rada má pravidelné zasadnutia raz štvrtročne, obyčajne pred triednymi schôdzkami rodičov a učiteľov školy. Tie sa konajú v mesiaci pred pedagogickou radou. Forma kontaktu rodičov so školou nie je uzavretá len touto formou. Rodičia sa stali pevnou súčasťou mnohých aktivít školy, najmä brigádnickej činnosti, ale i športových aktivít a žiackych výletov. Škola organizuje pre rodičov Deň otvorených dverí s možnosťou navštívenia vyučovacích hodín, ako i množstvo kultúrnych i športových podujatí na prezentáciu výsledkov vzdelávania sa ich detí.

- **Rada školy:** je samosprávnym orgánom ustanoveným zákonom. Má 11 členov – 2 zástupcov pedagogických pracovníkov, 1 zástupcu nepedagogických pracovníkov, 4 zástupcov rodičov a 4 zástupcov zriaďovateľa. Zasadá minimálne 4krát ročne. Riadi sa vlastným plánom práce, ktorý plnenie vyhodnocuje a zverejňuje raz ročne. Práva a povinnosti Rady školy vyplývajú z ustanovenia zákona .
- **Zriaďovateľ – Mesto Nováky** vykonáva prenesené funkcie štátu v oblasti výchovy a vzdelávania a originálne kompetencie v oblasti školského stravovania a činnosti školského klubu detí. V úzkej spolupráci zabezpečujeme chod celej školy, a to po stránke odbornej ako i po stránke materiálnej, najmä z hľadiska údržby budov. Mesto Nováky je dlhoročne nápomocné projektovej činnosti školy, prispieva zo svojho rozpočtu aj k vylepšovaniu materiálnej stránky pedagogického procesu, podporuje aktivity školy. Riaditeľka školy sa zúčastňuje zasadnutí mestskej rady, sociálno - školskej komisie Mesta Nováky, ako i zasadnutí zastupiteľstva.
- **Materská škola Nováky** – je „dodávateľom“. Spolupracujeme na základe vypracovaného ročného plánu spolupráce, zameriavajúceho sa najmä na vzájomné návštevy škôl účasť na spoločných akciách so zámerom pripraviť deti materskej školy na bezproblémový vstup do základnej školy. Na konci roka vyhodnocujeme plnenie ročného plánu spolupráce.
- **Stredné školy** – sú „odberateľom“ našich žiakov. Spolupráca sa každoročne uskutočňuje
 - oficiálnou formou na porade výchovných poradcov poskytnutím informácií strednými školami

- návštevou škôl našimi žiakmi v deň otvorených dverí
- návštevou burzy stredných škôl našimi žiakmi či organizovaním besedy so zástupcami SŠ priamo v našej škole pre rodičov a žiakov
- účasťou zástupcov škôl na rodičovskej schôdzke v mesiaci december

Subjekty širšej spolupráce:

- **Špeciálna základná škola, Centrum voľného času, Základná umelecká škola Nováky** - spolupráca sa prejavuje najmä v organizácii súťaží a kultúrno – spoločenských a športových podujatí s cieľom naučiť žiakov spolupráci s občanmi zdravotne a mentálne postihnutými, organizovať svoj voľný čas a zmysluplne ho využívať, rozvíjať svoje nadanie.
- **CPPPaP Prievidza**
- **Úrady v meste a okrese:** Farský úrad, Obvodný úrad, Úrad práce, rodiny a sociálnych vecí, SČK
- **Športové kluby** – vodné pólo, rýchlostná kanoistika, futbal, tenis, karate.
- **Podnikateľské subjekty** – spolupráca v oblasti sponzorskej výpomoci, zapájanie sa žiakov do rôznych foriem súťaže a propagácie firiem
- **Spoločenské organizácie** - najaktívnejšia spolupráca je s organizáciami:
 - Kultúrne centrum mesta Nováky
 - Miestny odbor Matice slovenskej
 - Zväz záhradkárov
 - Zväz zdravotne postihnutých občanov
 - Klub dôchodcov

1.7 PRIESTOROVÉ A MATERIÁLNO-TECHNICKÉ PODMIENKY ŠKOLY

PRIESTOROVÉ A MATERIÁLNO-TECHNICKÉ PODMIENKY ŠKOLY

Vyučovanie sa uskutočňuje v dvoch budovách - na Pribinovej ulici v budove p.č. 123/9 sa vyučujú ročníky 5 – 9. Súčasťou budovy je menšia telocvičňa. V areáli tohto objektu sa nachádza aj budova školskej jedálne. Priestor areálu je určený na športové a relaxačné činnosti žiakov. V tejto budove sídli riaditeľstvo školy.

V budove na Ulici J.C. Hronského je elokované pracovisko, tu sa vyučujú žiaci ročníkov 1 -4. Samostatné priestory tu má Školský klub detí. Časť priestorov prenajíma škola Centru voľného času v Novákoch. K budove patrí priestranná telocvičňa a príľahlý areál, slúžiaci počas prestávok a počas činnosti ŠKD na relaxáciu žiakov. Súčasťou budovy je časť školskej jedálne, v ktorej sa vydáva obed po prevoze zo školskej jedálne na Pribinovej ulici.

Vlastnenie dvoch budov je optimálnou možnosťou vytvárať odborné učebne pre žiakov, čím sa rozširujú metódy pôsobenia na nich aj výzdobou či vybavením.

Triedy, chodby i ostatné priestory sú udržiavané v dobrom hygienickom stave priebežným maľovaním, rekonštrukciou podláh, lavíc, stoličiek v rámci finančných možností školy. Škola postupne vymieňa žiacky nábytok za bezpečnejší a zodpovedajúci hygienickým normám. Nedostatok finančných prostriedkov neumožňuje uskutočniť túto výmenu jednorázovo.

V budove na Pribinovej ulici sú vymenené všetky okná za plastové, v druhej budove sú plastové okná zatiaľ len v triedach na 1. poschodí.

Rekonštrukciu si vyžadujú hygienické zariadenia i rozvody kúrenia v oboch budovách, aktuálna je potreba vymaľovania chodieb školy. Vybavenie školy učebnými pomôckami sa priebežne dopĺňa.

Realizáciou projektu Vzdelávanie v r. 2009 – 2012 sme podstatne zlepšili vybavenie školy učebnými pomôckami - PC, notebooky, športové pomôcky, vonkajšie náradie pri oboch školách, vysadenie Náučného chodníka, vybavenie výukovými CD romami.

Priestory oboch budov škôl, školskej jedálne, školského klubu detí sú esteticky upravované, pôsobia na žiakov, pedagógov i návštevníkov školy prostredníctvom násteniek, vonkajších informačných tabulí, esteticky vkusnej výzdoby. Nástenky na chodbách poskytujú dostatočné množstvo informácií o organizácii školy, jej podujatiach a výsledkoch. Podobné informácie možno získať i na webovej stránke školy, ktorá je priebežne aktualizovaná o najnovšie udalosti školy.

Žiaci v nižšom sekundárnom vzdelávaní prechádzajú počas vyučovania do odborných učební, avšak majú pridelenú aj svoju kmeňovú triedu na stretnutie s triednym učiteľom či iné aktivity. Každý žiak má svoju šatňovú skrinku na kľúč.

Prostredníctvom projektov sa snažia pedagógovia spolu s rodičmi upraviť vonkajší areál na relaxáciu detí. V tejto oblasti však potrebujeme viac finančných prostriedkov na dotvorenie areálov. Pri oboch budovách je zriadená trieda v prírode, vysadené stromčeky, z projektu EU osadené športové vonkajšie objekty, vybudovaný náučný chodník s tabuľami na poznávanie druhov rastlín.

Pedagogickí pracovníci okrem zborovní v oboch budovách majú k dispozícii knižnice s odbornou literatúrou a s prístupom na internet. Sú vybudované malé oddychové miesta pre pedagógov s kuchynkou a miestom na individuálnu prípravu na vyučovací proces.

Nepedagogickí pracovníci – p. upratovačky majú svoje šatne s možnosťou oddychu, nezodpovedajú však už súčasným hygienickým a estetickým štandardom.

V budove na Ul. J.C. Hronského sme vybudovali bezbariérový prístup do školy i na hygienické zariadenia chlapcov. V budove roč. 5 – 9 máme jeden bezbariérový prístup k toaletám chlapcov.

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia vo výchove a vzdelávaní

Bezpečnosť sa stala pevnou súčasťou výchovno- vzdelávacieho procesu.

1. Poučenie o BOZP – pre žiakov sa uskutočňuje každoročne na začiatku školského roka v rámci kurzu Osobnostný a sociálny rozvoj, na úvodných hodinách predmetov vyžadujúcich zvýšenú pozornosť na bezpečnosť, pred exkurziami, výletmi, kurzami a opätovne na triednických hodinách v prípade úrazu v triede.
 - pre pedagogických i nepedagogických pracovníkov sa uskutočňuje v mesiaci august pravidelné preškolenie z oblasti BOZP, PO, s dvojročným cyklom preverenia vedomostí.
 - Pre začínajúcich pracovníkov sa uskutočňujú vstupné školenia.
2. O úrazoch žiakov sa vedie predpísaná dokumentácia. Odškodňovanie úrazov je zabezpečené formou zmluvy školy s poisťovňou. Žiaci sú tak poistení zároveň aj na všetky akcie uskutočňované mimo objekty školy.
3. Aktualizácia školského poriadku sa každoročne uskutočňuje na začiatku šk. roka i priebežne po zistení jeho nedostatkov.
4. Akcie mimo budovy školy sa so žiakmi uskutočňujú len po písomnom informovanom súhlase zákonných zástupcov žiaka, ktorý môže byť celoročný alebo jednorazový. Je uložený v riaditeľni školy.
5. Na požiadanie sa uskutočnil v r. 2008 audit BOZP kontrolórom OZPŠaV.
6. Podľa plánu revízií sa pravidelne uskutočňujú všetky revízie a porevízne opravy.

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

2.1 PEDAGOGICKÝ PRINCÍP ŠKOLY

2.1.1 PROFIL ABSOLVENTA NIŽŠIEHO SEKUNDÁRNEHO VZDELÁVANIA

Chceme dosiahnuť, aby z našej školy odchádzali žiaci, ktorí budú schopní:

1. **socializovať sa v škole, rodine, spoločnosti**
2. **celoživotne sa iniciatívne vzdelávať**
3. **asertívne komunikovať v rodnom i dvoch cudzích jazykoch**
4. **vidieť a vedieť prežívať krásu súčasnosti i minulosti**
5. **žiť zdravým štýlom života**
6. **reálne zhodnotiť svoje možnosti na trhu práce.**

To všetko chceme dosiahnuť v prostredí školy moderného štýlu, v ktorej má byť dobre žiakom aj učiteľom.

2.1.2 CIELE ŠKOLY

Vychovať absolventa takéhoto profilu chceme realizovať prostredníctvom nasledovných cieľov školy:

1. **poskytovať všetkým žiakom dostatok podnetov v rámci základného vzdelania k rozvoju všetkých ich kľúčových kompetencií novými modernými metódami a formami**
2. **vzbudzovať u žiakov záujem samostatne a zodpovedne poznávať, prežívať a tvoriť v prostredí školy i mimo nej**
3. **podporovať rozvoj zdravého životného štýlu a pohybových schopností žiakov v školských i mimoškolských aktivitách**
4. **vštepovať žiakom toleranciu a humánne myslenie, úctu k tradíciám a národnému i celosvetovému dedičstvu**

5. **individuálnym prístupom zlepšovať vzdelávanie a výchovu žiakov s poruchami učenia a správania**
6. **rozvíjať komunikačné zručnosti žiakov**
 - **v materinskom jazyku**
 - **v cudzom jazyku**
 - **v informačných a komunikačných technológiách**
 - **v sociálnych vzťahoch**

2.1.3 STUPEŇ VZDELANIA

ISCED 2

Absolvent programu nižšieho sekundárneho vzdelania získa vysvedčenie s doložkou - so špeciálnym vyznačením ukončenia programu poskytnutého základnou školou. Tým splní podmienku pre pokračovanie vo vzdelávaní na vyššom sekundárnom stupni (na všeobecnovzdelávacej alebo odbornovzdelávacej škole), v priebehu ktorého ukončuje povinné základné vzdelávanie (povinnú školskú dochádzku).

2.1.4 ZAMERANIE ŠKOLY

Vychádzajúc z tradícií, dlhoročných skúseností a úspechov školy, z možností poskytovaných mestom Nováky, ako aj na základe zisteného záujmu rodičov naša škola bude:

- a) **škola otvorená** pre všetky deti, rodičov, verejnosť, a to ako obsahom vzdelania, tak i formami, komunikáciou, požiadavkami zo strany rodičov. Každoročne organizujeme Deň otvorených dverí pre rodičov a verejnosť s možnosťou zúčastniť sa vyučovania. K tomu patria aj netradičné formy vzájomnej spolupráce – akadémie, spoločné športové podujatia, výlety, triednické hodiny.
- b) **škola občianska** – škola demokratických prístupov a výchovy morálneho správania sa – rešpektujeme osobnosť žiaka i učiteľa, ako i každého pracovníka školy, uplatňujeme diferencovaný prístup s cieľom všestranného rozvoja osobnosti žiaka schopného

zodpovedne sa rozhodovať, žiť podľa všeobecne uznávaných životných a morálnych hodnôt a občianskych princípov

- c) **Škola športová** – Podporujeme činnosť dvoch športových stredísk mládeže ako súčasti klubov Rýchlostná kanoistika, Vodné pólo. Okrem nich žiaci navštevujú oddiely futbalu, karate, tenisu, stolného tenisu. Dlhoročnou tradíciou sú školské kurzy plávania a lyžovania, korčuľovania a turistiky. Pohybové hry sú najnavštevovanejším krúžkom v rámci školy. Podporu nachádzame u zriaďovateľa Mesta Nováky, ako aj v činnosti jednotlivých oddielov mesta, pre ktorých takto pripravujeme dorast nielen pre súťaže miestneho, ale i celoslovenského či svetového formátu. Veď nie jeden náš bývalý žiak zápolil i na olympiáde.
- d) **Škola zdravého životného štýlu** – realizáciou projektov Škola podporujúca zdravie, projektu protidrogového koordinátora a koordinátora environmentálnej výchovy vedieme žiakov reláciami, besedami, akciami, výstavami, súťažami, zberovými aktivitami a inými nenásilnými formami k vybudovaniu si životných návykov zdravých pre seba i spoločnosť
- e) **Škola rešpektu a tolerancie** - pre úspešný vývoj dieťaťa má význam život v populačne prirodzenej skupine, kde sú zastúpení jedinci s rôznymi vlohami, vlastnosťami a potrebami. Preto v škole integrujeme žiakov s poruchami učenia, správania i žiakov so zdravotným postihom. Zároveň poskytujeme vzdelávanie v oblasti etickej a náboženskej výchovy na základe záujmu rodičov.
- f) **Škola plná talentov** - naša škola dokáže rozvíjať talent dieťaťa aj v prostredí jemu primeranom, čoho dôkazom je rad úspechov v umeleckých, športových a vedomostných súťažiach.
- g) **Škola európska** – cudzí jazyk vyučujeme od tretieho ročníka. Proces výučby podporujeme využívaním netradičných foriem a metód vyučovania – najmä využívaním informačno - komunikačných technológií v projektoch vzájomnej

spolupráce škôl z iných štátov /E –twinning/ , ako aj radom výletov a exkurzií do zahraničia – pobyt žiakov v Londýne, návšteva Maďarska, Poľska, Rakúska, Čiech

- h) **Škola moderných technológií a prístupov** – vo vyučovacom procese využívame moderné technológie /počítačové učebne, internet, multimédiá, interaktívne tabule/ ktoré sú k dispozícii i po vyučovaní. Projektové vyučovanie sa stáva pevnou súčasťou vyučovacích hodín. IKT využívajú aj všetci vyučujúci k príprave na vyučovanie a k svojmu ďalšiemu systematickému vzdelávaniu prostredníctvom e-learningu.
- i) **Škola kultúry a tradícií** – k základnému vzdelávaciemu modelu prostredníctvom vyučovacích hodín hudobnej, výtvarnej výchovy, dejepisu a literatúry pripájame formy exkurzií na pamätné miesta v meste, v našej vlasti i v cudzine /napr. návšteva Oswienčimu/, ako aj každoročnú účasť na predstaveniach známych divadelných scén v Bratislave, B.Bystrici, Zvolene, Žiline, Trnave, čím umožňujeme žiakom nielen zúčastniť sa predstavenia, ale zažiť a prežiť ho i v kultúrnom prostredí ozajstného divadla.

2.2 PEDAGOGICKÉ STRATÉGIE

Spoločné postupy na úrovni školy, uplatňované vo vyučovaní aj mimo neho, ktorými škola cielene utvára a rozvíja kľúčové kompetencie žiakov:

2.2.1 STRATÉGIE SMERUJÚCE K ROZVOJU KOMPETENCIE K CELOŽIVOTNÉMU UČENIU SA

- na praktických príkladoch blízkych žiakovi vysvetľujeme zmysel a cieľ učenia, posilňujeme pozitívny vzťah k učeniu
- vo vyučovaní sa zameriavame na aktívne kompetencie, učivo používame len ako prostriedok k ich získaniu
- do vyučovania zaraďujeme problémové vyučovanie a experiment
- uplatňujeme individuálny prístup, výsledky posudzujeme vždy z pohľadu „pridanej hodnoty“.
- motivujeme k učeniu – snažíme sa vytvárať také situácie, v ktorých má žiak radosť z učenia
- využívame sebakontrolu a sebahodnotenie žiakov
- žiakom zadávame samostatné práce, ktoré si vyžadujú aplikáciu teoretických poznatkov

- zadávame motivačné domáce úlohy – umožňujeme im vybrať si z ponuky domácich úloh
- od žiakov žiadame prezentáciu výsledkov domácich úloh
- od žiakov vyžadujeme vhodné rozvrhnutie vlastnej práce, učíme ich plánovať, organizovať a vyhodnocovať svoju činnosť
- vo vhodných prípadoch umožňujeme žiakom realizovať vlastné nápady
- žiakom umožňujeme pozorovať, experimentovať, porovnávať výsledky a vyvodzovať závery
- učíme práci s chybou
- učíme k trpezlivosti a povzbudzujeme
- pri hodnotení používame v zreteľnej prevahe prvky pozitívnej motivácie

Ideme príkladom – neustále si svojim ďalším vzdelávaním rozširujeme svoj „pedagogický obzor“

2.2.2 STRATÉGIE SMERUJÚCE K ROZVOJU SOCIÁLNYCH KOMUNIKAČNÝCH KOMPETENCIÍ

- prioritne sa zameriavame na rozvoj komunikačných spôsobilostí žiakov v materinskom a cudzom jazyku
- podporujeme rôzne formy komunikácie na medzinárodnej úrovni v rámci Európy aj sveta
- kladieme dôraz na kultúrnu úroveň komunikácie
- podporujeme kritiku a sebakritiku
- učíme žiakov publikovať a prezentovať svoje názory a myšlienky v školskom časopise, miestnej tlači a televízii, web, ppt. prezentácii, apod.
- pripravujeme žiakov na zvládnutie komunikácie s inými ľuďmi v obtiažnych a ohrozujúcich situáciách
- učíme žiakov počúvať druhých ako dôležitý prvok účinnej medziľudskej komunikácie
- učíme žiakov asertívnemu správaniu sa a nonverbálnej komunikácii
- dôraz kladieme na tímovú prácu a kooperatívne vyučovanie
- vytvárame dostatočný priestor pre vyjadrovanie sa žiakov pri problémovom vyučovaní, v komunitných kruhoch
- vytvárame priestor pre možnosť samostatnej ústnej aj písomnej prezentácie – samostatná práca, projekty, referáty, riadené diskusie, komunitný kruh
- umožníme žiakom podieľať sa na príprave rozhlasových relácií, ako aj na príprave vysielania miestnej televízie
- vo vyučovaní uplatňujeme brainstorming, brainpooling, simuláciu, hranie rolí
- dôraz kladieme na zážitkové vyučovanie

- vyžadujeme uplatňovanie znalostí cudzieho jazyka /rozvoj komunikácie v cudzom jazyku/, a to nielen pri vyučovaní, ale aj pri výmenných návštevách, exkurziách, poznávacích zájazdoch, besedách, v činnosti hostesiek a pod.
- vyžadujeme od žiakov uplatňovanie schopností komunikácie v rámci autentického učenia sa pri spoločenských akciách školy – akadémie, večierky, akcie školy
- zaraďujeme činnosti umožňujúce komunikáciu s rôznymi vekovými skupinami žiakov a s dospelou populáciou / spolupráca a spoločné aktivity starších a mladších žiakov, spolupráca so žiakmi špeciálnej základnej školy, s rodičmi, starými rodičmi, klubom dôchodcov a pod. /

Ideme príkladom – profesionálnym prístupom ku komunikácii so žiakmi, rodičmi, zamestnancami školy a širšou verejnosťou. Otvorene komunikujeme na kultúrnej úrovni, svoje názory opierame o logické argumenty. Netolerujeme ohováranie, nezdvorilosť. Pozitívne svoju školu a učiteľskú profesiu prezentujeme na verejnosti.

2.2.3 STRATÉGIE SMERUJÚCE K ROZVOJU KOMPETENCIE UPLATŇOVAŤ ZÁKLAD MATEMATICKÉHO MYSLENIA A ZÁKLADNÉ SCHOPNOSTI POZNÁVAŤ V OBLASTI VEDY A TECHNIKY

- pri riešení problémov pomocou algoritmu zaraďujeme do vyučovania modelové príklady
- učíme žiaka pozitívnemu postoju v matematike, ktorý je založený na rešpektovaní pravdy a na ochote hľadať príčiny a posudzovať ich platnosť
- vedieme žiaka k schopnosti komunikovať v matematickom jazyku, správne využívať argumentáciu
- praktickými cvičeniami naučíme žiakov používať a zaobchádzať s technickými nástrojmi a prístrojmi údajmi
- podporujeme zvedavosť, záujem o etické a celosvetové otázky

Ideme príkladom – sami sa zaujímate o najnovšie výsledky vedy a techniky, ako i o nové vedecké zistenia v oblasti našej profesie

2.2.4 STRATÉGIE SMERUJÚCE K ROZVOJU KOMPETENCIE V OBLASTI INFORMAČNÝCH A KOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ

- vyžadujeme od žiakov využívanie informačných technológií pre získavanie informácií aj pre tvorbu výstupov – časopis, webová stránka, prezentácia a pod
- ako výstup z niektorých tém vyučovania vyžadujeme najrôznejším spôsobom spracované záverečné práce – power point, písomne, graficky, pomocou obrazového vyjadrenia a pod. podľa veku žiaka a druhu témy. Následne požadujeme prezentáciu, obhajobu a počúvanie druhých

- formujeme u žiakov kritický prístup pri využívaní technológie informačnej spoločnosti /TIS/ - najmä ich schopnosť posudzovať relevantnosť zdrojov a rozlišovať medzi skutočnosťou a virtuálnym svetom
- žiakom zadávame úlohy, ktorými rozvíjame kreatívny prístup pri práci s TIS
- poukazujeme na význam TIS v osobnom i pracovnom živote

Ideme príkladom: systematicky sa zdokonaľujeme v oblasti využívania TIS, pedagogickú dokumentáciu tvoríme pomocou dostupnej technológie. Internet kriticky využívame v príprave na vyučovanie i k osobnej potrebe.

2.2.5 STRATÉGIE SMERUJÚCE K ROZVOJU KOMPETENCIE RIEŠIŤ PROBLÉMY

- umožňujeme žiakom vytvárať hypotézy, pozorovať rôzne javy, hľadať ich vysvetlenie, uskutočňovať pokusy, overiť výsledok riešenia a zväziť jeho uplatnenie v praxi
- vytvárame pre žiakov praktické problémové úlohy a situácie, pri ktorých je nutné riešiť praktické úlohy
- žiakom ponúkame úlohy, ktoré vyžadujú prepojenie znalostí viacerých vyučovacích predmetov aj využitie praktických zručností z rôznych oblastí ľudskej činnosti a teda aj viacero prístupov k riešeniu
- žiakom nebránime pri voľbe poradia vypracovania úloh
- priebežne monitorujeme, ako žiaci prakticky zvládajú riešenie problémov v škole aj pri mimoškolských akciách

Ideme príkladom: učíme sa sami lepšie, s rozumom a nadhľadom riešiť rôzne problémové situácie v škole.

2.2.6 STRATÉGIE SMERUJÚCE K ROZVOJU OBČIANSKYCH KOMPETENCIÍ

- pravidlá správania sa v škole sú postupne vypracovávané v spolupráci so žiakmi
- už od 1. ročníka vyžadujeme od žiakov spolupodieľanie sa na vytváraní pravidiel vlastnej triedy
- vyžadujeme od žiakov hodnotenie vlastného správania a správania sa spolužiakov, hľadanie spoločného riešenia pri nedodržiavaní pravidiel triedy či školského poriadku, vyžadujeme od žiakov prijatie zodpovednosti za dodržiavanie týchto pravidiel
- netolerujeme sociálne patologické prejavy správania – šikanovanie, drogy, kriminalita, prejavy rasizmu, xenofóbie a nacionalizmu
- netolerujeme agresívne, hrubé, vulgárne a nezdvorilé prejavy správania sa žiakov, zamestnancov školy a rodičov
- netolerujeme nekamarátske správanie a odmietnutie žiadanej pomoci

- využívame pomoc a skúsenosti odborníkov – PPP, polícia, výchovného poradcu.
- v činnostiach na to vhodných je žiakom poskytnutá možnosť vyjadriť vlastné pocity, nálady
- primerane ich upozorňujeme na fyzické psychické násilie, s ktorým sa stretávajú
- vo vyučovaní používame metódu hraných rolí pre priblíženie rôznych životných situácií a ich riešení, využívame pritom zážitkové učenie a príklady z bežného života
- na konkrétnych príkladoch demonštrujeme pozitívne a negatívne prejavy správania sa ľudí
- exkurziami a vychádzkami v meste umožňujeme žiakom vnímať spôsoby komunikácie medzi ľuďmi a vhodne ich napodobňovať
- žiakom umožníme zúčastňovať sa zasadnutia mestského zastupiteľstva, návštevy rôznych úradov, súdov
- organizujeme besedy s pracovníkmi rôznych odvetví
- uskutočňujeme akcie pripomínajúce ľudové tradície – Veľká noc, Vianoce
- organizujeme vystúpenia pre verejnosť. Zabezpečujeme účasť žiakov na akciách mesta, vystupovanie pre starších i mladších spoluobčanov
- zapájame žiakov do celoškolských projektových dní – Deň otvorených dverí, Olympijský deň, Deň detí, Deň priateľstva a pod.
- ponúkame žiakom vhodné pozitívne aktivity aj prostredníctvom vzdelávacích poukazov ako protipól nežiaducim sociálno-patologickým javom

Ideme príkladom:

Rešpektujeme právne predpisy, vnútorné normy školy, plníme si príkladne svoje povinnosti. Rešpektujeme osobnosť žiaka a jeho práva. Budujeme priateľskú a otvorenú atmosféru v triede a v škole. Správame sa k žiakom, ich rodičom a ku svojim spolupracovníkom tak, ako si prajeme, aby sa oni správali k nám.

2.2.7 STRATÉGIE SMERUJÚCE K ROZVOJU SOCIÁLNYCH A PERSONÁLNYCH KOMPETENCIÍ

- minimalizujeme používanie metódy frontálneho vyučovania, podporujeme skupinové formy a kooperatívne vyučovanie
- podporujeme „inklúziu“ – začleňovanie - volíme formy práce, ktoré vnímajú rôznorodý kolektív triedy ako mozaiku vzájomne sa dopĺňujúcich členov rôznych kvalít, umožňujúcich vzájomne a inšpirovať a učiť s cieľom dosiahnutia osobného maxima každého člena kolektívu
- učíme žiakov pracovať v tímoch, vnímať ich vzájomné odlišnosti ako podmienku efektívnej spolupráce
- rozvíjame schopnosť žiakov zastávať v tíme rôzne role

- učíme žiakov kriticky hodnotiť prácu svojho tímu, výsledok svojej práce /význam/v tíme a práce ostatných členov tímu.
- podporujeme vzájomnú pomoc žiakov, vytvárame situácie, kde sa žiaci vzájomne potrebujú
- upevňujeme v žiakoch vedomie, že len spoluprácou možno najlepšie napíňať osobné a spoločenské ciele
- podporujeme integráciu žiakov so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami do triednych kolektívov
- vo vyučovaní podporujeme koedukovanú výchovu detí
- priebežne monitorujeme sociálne vzťahy v triede
- učíme žiakov odmietaať všetko, čo narušuje dobré vzťahy medzi žiakmi a medzi žiakmi a učiteľmi

Ideme príkladom – podporujeme spoluprácu všetkých členov pedagogického zboru a spoluprácu pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy. Rešpektujeme prácu, rolu, povinnosti a zodpovednosť ostatných. Nedelíme zbor na 1. a 2. stupeň.

Uprednostňujeme záujmy školy, záujmy žiakov a oprávnené záujmy rodičov pred svojimi osobnými záujmami. Pomáhame svojim spolupracovníkom, učíme sa od nich, vymieňame si skúsenosti.

2.2.8 STRATÉGIE SMERUJÚCE K ROZVOJU PRACOVNÝCH KOMPETENCIÍ

- pestrou ponukou záujmových útvarov podnecujeme u žiakov záujmovú činnosť a zmysluplné využívanie voľného času, čím zároveň podporujeme rozvoj kompetencie rozhodovania sa a zodpovednosti za organizovanie svojho voľného času
- umožňujeme žiakom samostatne si organizovať akcie mimo vyučovania, pripravovať akcie pre mladších spolužiakov, žiakov iných škôl a pre rodičov
- rôznymi formami /exkurzia, film, beseda, návšteva v škole, ukážka/ zoznamujeme žiakov s rôznymi profesiami a tým cielene ujasňujeme predstavu žiakov o reálnej podobe ich budúceho povolania a voľbe ich ďalšieho štúdia
- podporujeme žiakov v tvorbe pomôcok na vyučovanie, vedieme ich k prezentácii ich výsledkov pred žiakmi mladších ročníkov či iných škôl formou videokonferencií
- zapájame žiakov do tvorby školských projektov
- vyžadujeme od žiakov zhodnotenie vlastnej práce a práce spolužiakov, podávanie návrhov na zlepšenie vlastnej či spolužiakovej práce
- využívame – hranie rolí, diskusiu, skupinovú prácu, pokusy a experimenty

- ak je to možné, miesto modelových situácií vedieme žiakov k riešeniu situácií priamo v teréne /obchody, úrady, rodina, laboratóriá, spoločenská organizácia/
- žiakov nikdy netrestáme prácou
- kvalitne odvedenú prácu vždy pochválime dôsledne vedieme žiakov k dodržiavaniu stanovených pravidiel, ochrane zdravia a k plneniu si povinností a záväzkov.

Ideme príkladom: príkladne si plníme svoje pracovné povinnosti – nástupy na hodiny, príprava na vyučovanie a pod.

2.2.9 STRATÉGIE SMERUJÚCE K ROZVOJU KOMPETENCIÍ K INICIATÍVNOSTI A PODNIKAVOSTI

- podporujeme kreativitu žiakov, rozvíjame jeho schopnosť zmeniť myšlienky na skutky
- učíme žiakov plánovať a organizovať si svoju prácu
- starších žiakov poverujeme vedením, starostlivosťou nad mladšími spolužiakmi
- oceňujeme rôznymi formami pochvaly kreativitu a iniciatívnosť žiakov
- aktivita na vyučovaní, domáca príprava žiaka nad rámec povinností, získavanie a prezentácia vedomostí mimo úloh stanovených učiteľom je priestorom pre učiteľa na vyzdvihnutie kreativity žiaka
- formujeme v žiakovi schopnosť postaviť sa za správnu vec, zastať sa slabších spolužiakov a tým budovať etický vzorec správania sa
- prácou v tímoch podporovať schopnosť žiakov viesť a organizovať kolektív, určovať silné a slabé stránky jednotlivých členov tímu metódou analýzy spoločnej práce , preberať osobnú zodpovednosť za výsledky spoločného diela
- činnosťou žiackeho a triedneho parlamentu podporujeme iniciatívnosť a kreativitu pri organizovaní akcií školského a triedneho charakteru
- pri získavaní informácií vedieme žiakov k účelnému využívaniu času stanovením si a dodržiavaním cieľa /nehľadať nepodstatné informácie, nezabavovať sa stránkami internetu, ktoré nie sú podstatné pre našu prácu/
- využívaním loga a mena školy formovať v žiakoch počas reprezentácie školy na akciách mimo nej hrdosť na príslušnosť k spoločnosti školy

Ideme príkladom - Sme iniciatívni v hľadaní metód a foriem zdokonaľujúcich naše pôsobenie na žiaka, vo vytváraní priateľskej atmosféry v žiackom i pracovnom kolektíve. Problémy neobchádzame, ale tvorivým tímovým prístupom sa ich snažíme vyriešiť. Iniciatívne vyhladávame možnosti vytvárania projektov na zabezpečenie lepšieho materiálneho a odborného vybavenia triedy a školy.

2.2.10 STRATÉGIE SMERUJÚCE K ROZVOJU KOMPETENCIÍ VNÍMAŤ A CHÁPAŤ KULTÚRU A VYJADROVAŤ SA NÁSTROJMI KULTÚRY

- podporujeme účasť žiakov v súťažiach umeleckého zamerania
- účasťou na výstavách, divadelných predstaveniach a koncertoch formujeme v žiakoch umelecké hodnoty, schopnosť vnímania národnej kultúry a jej rozdielnosti od kultúry iných národov
- vlastnou tvorivosťou učíme žiakov vyjadrovať svoje pocity a myšlienky
- podporujeme rozvoj umeleckej kreativity žiakov ako možnosti ich profesionálneho zamerania sa /napr. návštevy v stredných školách umeleckého zamerania/
- prostredníctvom akadémií, školských vystúpení, vystúpení v meste prezentujeme žiakovi umeleckú tvorivosť všetkých druhov
- kontaktmi so žiakmi škôl iných národov prostredníctvom projektovej činnosti a osobných návštev učíme žiakov vnímať kultúrnu a jazykovú rozmanitosť v Európe
- exkurziami na pamätné miesta a vlastným skúmaním historických koreňov rodiny, školy, mesta rozširujeme vedomosti žiakov o národnom dedičstve a budujeme hrdosť voči národným dejinám
- u žiakov formujeme vedomie, že kultúrnosť vyjadrovania sa je znakom kultúrnosti osobnosti.

Ideme príkladom - estetická úprava tried, chodieb, písomných dokumentov, prezentácia vlastných názorov na vnímané umelecké diela ako aj tvorba vlastných umeleckých diel sú znakom našej kultúrnosti. Vkusne dotvárame aj vonkajšie prostredie školy.

2.3 ZABEZPEČENIE VÝUČBY PRE ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI POTREBAMI

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je žiak, u ktorého je potrebné zabezpečiť ďalšie zdroje na podporu efektívneho vzdelávania. Použitie ďalších zdrojov umožní vytvoriť kvalitatívne nové prostredie, zodpovedajúce potrebám žiakov, ktorí si vyžadujú špeciálny prístup vo vzdelávaní. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby sú u žiaka diagnostikované školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou je požiadavka na úpravu podmienok (obsahu, foriem, metód, prostredia a prístupov) vo výchove a vzdelávaní pre žiaka. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajú zo zdravotného znevýhodnenia alebo nadania alebo vývinu žiaka v sociálne znevýhodnenom prostredí, zohľadnenie ktorých mu zabezpečí rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj schopností alebo osobnosti ako aj dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je spravidla:

1. žiak so zdravotným znevýhodnením, t. j.

- *žiak so zdravotným postihnutím* (s mentálnym postihnutím, so sluchovým postihnutím, so zrakovým postihnutím, s telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo inými pervazívnymi vývinovými poruchami, s viacnásobným postihnutím);

- *žiak chorý alebo zdravotne oslabený, žiak s vývinovými poruchami* (poruchou aktivity a pozornosti, s vývinovou poruchou učenia, s oneskoreným alebo nerovnomerným psychomotorickým vývinom), *žiak s intelektovým výkonom v hraničnom pásme, žiak s poruchou správania*

2. žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia;

3. žiak s nadaním.

Pri práci so žiakmi so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami /ŠVVP/ vychádzame z platných dokumentov, najmä zo zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a z vyhlášky č. 320/2008 o základnej škole, ako i z ďalších platných a záväzných dokumentov.

V tejto oblasti našej práce je nutná zvýšená spolupráca školy, žiaka, jeho rodičov a školského poradenského zariadenia.

V rámci školy ide najmä o spoluprácu triedneho učiteľa s ostatnými vyučujúcimi, školského špeciálneho pedagóga, výchovného poradcu a vedenia školy. Podmienkou zdokonaľovania práce so žiakmi so ŠVVP je neustále sa vzdelávanie pedagogických pracovníkov v tejto oblasti.

Zásadnou podmienkou úspešnej práce s týmito žiakmi je neustála komunikácia s rodičmi žiaka.

Zásady komunikácie učiteľa s rodičom:

- vytvorenie dostatočného časového priestoru na rozhovor s rodičom
- získanie si dôvery rodičov, poskytujeme im jasné a zrozumiteľné informácie, podporujeme a povzbudzujeme ich pri problémoch
- vzájomné počúvanie sa
- rozhovor musí prebiehať v pokojnej atmosfére, vedieme ho optimisticky, pedagóg hľadá neustále riešenia ako pomoc pre rodiča
- situácie, ktoré sme s dieťaťom zažili, jeho správanie, reakcie iba popisujeme, ale ich nehodnotíme
- uvádzame zdroje svojich informácií a to isté umožňujeme aj rodičom
- stanovíme „pravidlá hry“, ujasníme si pojmy a trváme na dodržiavaní týchto pravidiel

- celý rozhovor je jasnou snahou učiteľa poradiť rodičom, hľadať riešenia a ponúknuť im pomoc
- uskutočňujeme zápis zo stretnutia s autentickým podpisom oboch, príp. všetkých zúčastnených strán, ktorý eviduje triedny učiteľ alebo výchovný poradca

2.3.1 VÝCHOVA A VZDELÁVANIE ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením je okrem všeobecných cieľov, vychovávať a vzdelávať týchto žiakov tak, aby čo najviac rozvinuli vlastné kompenzačné mechanizmy, aby plnohodnotne vnímali, prežívali vlastný život a aby sa stali tvorcami hodnôt, ktoré vytvoria cieľavedomou činnosťou.

Základné podmienky vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením v bežných triedach – začlenenie (integrované vzdelávanie)

Ak je zdravotné znevýhodnenie žiaka takého charakteru, že je mu potrebné vytvoriť špeciálne podmienky na vzdelávanie, takýto žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a musí byť na škole evidovaný ako žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, za podmienky súhlasu jeho zákonného zástupcu.

Potvrdenie o tom, že žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vydáva podľa kompetencií školské zariadenie výchovného poradenstva a prevencie a na základe odborného vyšetrenia.

Žiak, ktorý má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, musí mať vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program. Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva škola spoločne so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie podľa kompetencií.

Žiak môže mať špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby počas celého vzdelávacieho cyklu alebo len počas limitovaného obdobia, čo sa posudzuje na základe výsledkov odborného vyšetrenia školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý sa vzdeláva v bežnej triede základnej školy, musí mať zabezpečené odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej jeho individuálnym potrebám. Doteraz sme vytvorili bezbariérový prístup na prízemie 1. stupňa a a do WC chlapcov.

Riaditeľ školy zabezpečuje pri výchove a vzdelávaní takéhoto žiaka systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne začleneného v bežnej triede

základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny výchovno-vzdelávací program obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces;
- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy;
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov;
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok ;
- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa, logopéda a iných.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú v individuálnom rozsahu a kvalite tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Ak je žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci so špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu *Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu*. Ide o úpravu obsahu vzdelávania žiaka, t. j. vychádza sa z učebných osnov predmetu. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Úpravy výchovno-vzdelávacieho programu sú výsledkom odborných konzultácií všetkých zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka.

Pedagogické zásady práce pri práci so žiakmi so ŠVVP:

- rešpektovanie zvláštností a možností žiaka
- informovanosť všetkých pedagógov o probléme žiaka s dôrazom na mlčanlivosť o informáciách zistených pri výkone povolania
- oboznámenie všetkých pedagógov so spôsobmi vzdelávania, hodnotenia žiaka a možnosťami úľav
- oboznámenie spolužiakov s rozdielnym spôsobom hodnotenia žiaka
- skoré poskytnutie špeciálnej pomoci /koniec 1. začiatok druhého ročníka a priebežne, čím skôr, tým lepšie/
- dodržiavanie jednotlivých vývojových etáp
- vytváranie optimálneho pracovného prostredia, priateľskej atmosféry
- zabezpečenie kompenzačných a didaktických pomôcok
- využívanie špeciálnych metód a foriem práce odporučených odborným pracovníkom pedagogicko - psychologicko poradne
- dodržiavanie zásady všestrannosti /dieťa musí mať možnosť kompenzovať svoje znevýhodnenie inými činnosťami, v ktorých je úspešnejšie/
- dodržiavanie zásady sústavnosti
- stanovenie si reálnych cieľov, postupné zvyšovanie nárokov
- podporovanie snahy žiaka, aj pri najmenšom zlepšení výkonu udeľovať pochvaly, nedostatky neporovnávať s ostatnými
- zaraďovanie častých prestávok, striedanie pracovného tempa a pracovných činností podľa odporúčania PPP

2.3.2 VÝCHOVA A VZDELÁVANIE DETÍ A ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA

Sociálne znevýhodnené prostredie (znevýhodnenie chudobou alebo kultúrou)

- definujeme ako prostredie, ktoré vzhľadom na sociálne a jazykové podmienky nedostatočne stimuluje rozvoj mentálnych, vôľových a emocionálnych vlastností jednotlivca, nepodporuje jeho efektívnu socializáciu a neposkytuje dostatok primeraných podnetov pre rozvoj osobnosti. Spôsobuje sociálno-kultúrnu depriváciu, deformuje intelektuálny, mravný a citový rozvoj jednotlivca a z aspektov edukácie ho z týchto dôvodov považujeme za osobu so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Špeciálne edukačné potreby dieťaťa sú požiadavky na špeciálne uspošobenie podmienok, organizácie a realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu tak, aby zodpovedali osobitostiam žiaka, ktorého telesný, psychický alebo sociálny vývin sa výrazne líši od štandardného vývinu.

Sociálne znevýhodnené prostredie (ďalej SZP) je pre žiaka rodina :

- ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a príjem rodiny je najviac vo výške životného minima,
- v ktorej aspoň jeden z rodičov alebo osoba, ktorej je dieťa zverené do osobnej starostlivosti patrí do skupiny znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie,
- v ktorej najvyššie ukončené vzdelanie rodičov je základné, alebo aspoň jeden z rodičov nemá ukončené základné vzdelanie,
- ktorá má neštandardné bytové a hygienické podmienky (napr. žiak nemá vyhradené miesto na učenie, nemá vlastnú posteľ, nie je zavedená elektrická prípojka a pod.).

Výchova a vzdelávanie detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Špecifickým cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je prostredníctvom eliminácie alebo odstránenia hendikepov vyplývajúcich zo sociálneho znevýhodnenia (komunikačné schopnosti, kultúrne a sociálne vylúčenie, hygienické návyky...) dosiahnuť primeraný rozvoj ich schopností

Uskutočňuje sa:

- v školách v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy; pričom niektoré (pre neho problémové) vyučovacie predmety môže žiak absolvovať v rámci individuálneho vzdelávacieho programu
- v školách v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, najmä:

- vytvárame atraktívne edukačné prostredie rešpektujúce sociálne, kultúrne a jazykové špecifiká detí,
- pri vytváraní školských vzdelávacích programov zohľadňujeme atraktívne edukačné prostredie rešpektujúce sociálne, kultúrne a jazykové špecifiká detí zo sociálne znevýhodneného prostredia
- zabezpečujeme pomoc pri realizácii výletov, exkurzií, aby sa dieťa mohlo takýchto aktivít zúčastňovať

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne začleneného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny výchovno-vzdelávací program obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho sociálne znevýhodneného prostredia na výchovno-vzdelávací proces;
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov;
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- požiadavky na zabezpečenie doplnkových učebných pomôcok
- zabezpečenie servisu odborníkov – asistenta učiteľa, špeciálneho pedagóga, psychológa a iných špecialistov.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú na individuálnej báze tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom a ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby.

2.3.3 VÝCHOVA A VZDELÁVANIE DETÍ A ŽIAKOV S NADANÍM

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je dosiahnuť optimálny rozvoj ich nadania a pripraviť ich na tvorivé využitie tohto nadania v prospech spoločnosti. Okrem rozvoja výkonných charakteristík nadania sa kladie dôraz na harmonický osobnostný vývin nadaných detí a žiakov, ich emocionálne charakteristiky i sociálne vzťahy.

Základné podmienky vzdelávania žiakov s nadaním v bežných triedach základných škôl – začlenenie (integrované vzdelávanie)

Ak si rozvoj nadania žiaka bežnej triedy vyžaduje vytvoriť mu na vzdelávanie špeciálne podmienky, jedná sa o žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, čo musí byť potvrdené odborným vyšetrením. Zaradenie takéhoto žiaka do programu pre nadaných žiakov je možné iba s informovaným súhlasom jeho zákonného zástupcu.

Pre začleneného nadaného žiaka je treba vypracovať individuálny výchovno-vzdelávací program, prípadne môže postupovať podľa skupinového výchovno-vzdelávacieho programu, ak je v triede začlenená skupina nadaných žiakov s rovnakým druhom nadania. Za vypracovanie týchto programov je zodpovedný triedny učiteľ v spolupráci s príslušnými odbornými pedagógmi (podľa predmetov, v ktorých sa nadanie rozvíja). Pri tvorbe individuálnych výchovno-vzdelávacích programov spolupracuje so zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Individuálny výchovno-vzdelávací program môže žiakovi v súlade s jeho nadaním umožniť akcelerované vzdelávanie. Okrem postupu do vyššieho ročníka alebo absolvovania dvoch ročníkov v priebehu jedného školského roku možno nadaného žiaka:

- vzdelávať sa v konkrétnych predmetoch podľa učebného plánu vyšších ročníkov,
- postupovať v konkrétnych predmetoch podľa osnov vyššieho ročníka,
- vzdelávať sa v konkrétnych predmetoch v triedach vyššieho ročníka.

Vo všeobecnosti sa však dáva prednosť tzv. rozširujúcemu, resp. obohacujúcemu vzdelávaniu, čo znamená:

- zaradiť do individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu predmety, ktoré nie sú v učebnom pláne bežných žiakov,
- doplniť záväzné učebné osnovy jednotlivých predmetov o nové témy zodpovedajúce nadaniu žiaka a možnostiam školy, resp. regiónu.

Individuálny výchovno-vzdelávací program

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny výchovno-vzdelávací program nadaného žiaka obsahuje:

- základné informácie o žiakovi,
- špecifikáciu druhu a štruktúry jeho nadania, s opisom silných a slabých stránok žiakovej osobnosti,
- modifikáciu učebných plánov a učebných osnov,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- zapojenie tútora alebo učiteľa/učiteľov školy vyššieho stupňa do vzdelávania žiaka,
- požiadavky na zabezpečenie špeciálnych učebných pomôcok,
- zabezpečenie spolupráce s príslušnými odborníkmi (podľa druhu rozvíjaného nadania).

Individuálny výchovno-vzdelávací program možno v priebehu školského roka spresňovať formou časovo-tematických plánov. Podľa aktuálneho vývinu nadania žiaka možno program priebežne meniť a upravovať.

V individuálnom výchovno-vzdelávacom programe nadaného žiaka s ďalšími špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (nadaného žiaka so zdravotným znevýhodnením alebo nadaného žiaka zo sociálne znevýhodneného prostredia) musia byť zohľadnené aj tieto potreby a program má okrem rozvoja nadania zabezpečiť aj kompenzáciu nedostatkov žiaka.

Skupinový výchovno-vzdelávací program

Ak sú v bežnej triede integrované vzdelávaní viacerí žiaci s rovnakým druhom nadania, môžu postupovať podľa skupinového výchovno-vzdelávacieho programu, ktorý môže byť formulovaný aj ako súčasť školského vzdelávacieho programu. Obsahuje:

- modifikáciu učebných plánov a učebných osnov,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- zapojenie učiteľa/učiteľov školy vyššieho stupňa do vzdelávania žiakov,
- požiadavky na zabezpečenie špeciálnych učebných pomôcok,
- zabezpečenie spolupráce s príslušnými odborníkmi (podľa druhu rozvíjaného nadania).

V individuálnej dokumentácii každého žiaka však musia byť okrem základných informácií o ňom uvedené aj informácie o špecifikácii druhu a štruktúry jeho nadania, s opisom silných a slabých stránok jeho osobnosti.

Ak je v skupine nadaných žiakov žiak s ďalšími špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, musí postupovať podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu.

2.4 ZAČLENENIE PRIEREZOVÝCH TÉM

PRIEREZOVÉ TÉMY
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA
MEDIÁLNA VÝCHOVA
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA
DOPRAVNÁ VÝCHOVA
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI
REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

Škola má vypracovaný dokument Prierezové témy a koncepcie, ktorý špecifikuje všetky konkrétne aktivity školy, prostredníctvom ktorých realizujeme a aplikujeme požiadavky MŠ, VVaŠ SR na začlenenie prierezových tém a koncepcií vo vyučovacom procese našej školy. Dokument je zverejnený na stránke školy v časti Dokumentácia školy.

2.4.1 MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA /MKV/

Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerance, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokáže s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Všeobecným cieľom multikultúrnej výchovy v nižšom sekundárnom vzdelávaní je rozvinúť u žiakov uvedomelú kultúrnu sebareflexiu, podporovať ich rešpekt k príslušníkom iných kultúr, a tak budovať základy pre uvedomelú medzikultúrnu spoluprácu v budúcnosti.

Hlavné ciele

1. Viesť žiakov ku kultúrnej sebareflexii.
2. Viesť žiakov k mysleniu o kultúre.
3. Viesť žiakov k rešpektovaniu kultúrnej rozmanitosti blízkeho okolia.
4. Viesť žiakov k spolupráci s príslušníkmi iných kultúr.

Čiastkové ciele

1. Rozvinúť uvedomelú reflexiu vlastnej kultúrnej identity.
2. Prehĺbiť analytické schopnosti v myslení o kultúre.
3. Rozvinúť schopnosti analyzovať a triediť informácie o kultúrach.
4. Rozvinúť argumentáciu pri prezentácii vlastných názorov a postojov.
5. Vybudovať schopnosť odhaľovať základné stereotypy a predsudky.
6. Prehĺbiť poznanie kultúr blízkeho okolia.
7. Kultivovať formy a spôsoby komunikácie, formy a spôsoby sebvýjadrenia.
8. Vybudovať reflexiu medziľudských vzťahov.
9. Podnietiť snahu o korektné vzťahy s blízkym okolím.
10. Rozvinúť základy medzikultúrnej tolerance. Motivovať pre spoluprácu s ľuďmi z iných sociálnych skupín.

Kompetencie absolventa nižšieho sekundárneho vzdelávania z hľadiska multikultúrnej výchovy

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelávania má rozvinuté také kompetencie v medzikultúrnej komunikácii, ktoré mu umožňujú samostatne sa pohybovať v kultúrnej rôznorodej spoločnosti, teda uplatňovať svoje individuálne zručnosti, schopnosti a vedomosti pri stretnutiach s ľuďmi z iných kultúr. Je schopný samostatne hodnotiť iné kultúry. Dokáže odhaľovať základné predsudky a stereotypy, čo však neznamená, že je schopný sa zbaviť všetkých svojich predsudkov a

stereotypov. Má však vytvorené predpoklady pre ďalší rozvoj samostatného uvažovania o iných kultúrach. Dokáže komunikovať s príslušníkmi iných kultúr tak, aby si vytváral predpoklad pre pokojné spolunažívanie s nimi.

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelávania má rozvinuté nasledovné medzikultúrne kompetencie:

1. Komunikačné a sociálne kompetencie

Využíva rôzne komunikačné stratégie pri komunikácii v spoločnosti. Vo väčšine prípadov ich dokáže prispôbovať konkrétnej situácii.

Preukazuje záujem o primerané formy medzikultúrnej komunikácie.

Aktívne počúva, rešpektuje názory iných. Dokáže argumentovať v prospech svojich názorov.

Odhaľuje základné stereotypy vo vyjadrovaní druhých ľudí.

Rozumie neverbálnej komunikácii svojho okolia a vyhodnocuje jej dôsledky pre seba.

Neodmieta automaticky odlišné kultúry a ľudí z odlišného socio-kultúrneho prostredia.

Prejavuje snahu reflektovať svoje predsudky.

Pri pocite strachu z neznámeho hľadá jeho dôvody.

Prejavuje snahu o budovanie pokojného spolunažívania s okolím.

Prejavuje snahu o spoluprácu v skupine, akceptuje spoločne prijaté pravidlá a zúčastňuje sa na ich formovaní.

V prípade, ak nezvláda svoje pocity a nedokáže spolupracovať s ľuďmi z iného socio-kultúrneho prostredia, prejavuje snahu reflektovať situáciu a hľadať príčiny vzniku problémov.

2. Kompetencie v riešení problémov

Vyhľadáva pokojné cesty pre riešenie konfliktov.

Aktívne vyhľadáva informácie a poznatky, ktoré môžu pomôcť pri riešení problémov a konfliktov.

3. Občianske kompetencie

Na primeranej úrovni si uvedomuje rovnováhu svojich práv, povinností a zodpovednosti.

Rešpektuje práva druhých ľudí vo svojom okolí. Pomenúva spoločný právny rámec platný pre všetkých.

Podieľa sa na kolektívnej zodpovednosti skupiny.

Predkladá skupine vlastné návrhy na riešenie problémov v medzikultúrnej komunikácii s blízkym okolím.

Pomenúva lokálne aj globálne environmentálne súvislosti a hľadá ich riešenie na lokálnej úrovni.

4. Kultúrne kompetencie

Uvedomuje si a vyjadruje svoju kultúrnu identitu, rešpektuje identitu druhých ľudí.

Rešpektuje životný štýl druhých ľudí, pokiaľ mu tento štýl neubližuje.

Komunikuje na úrovni primeranej svojej kultúrnej gramotnosti.

Rozoznáva kultúrne symboly a vyjadrovacie prostriedky svojej a iných blízkych kultúr a porovnáva ich.

Neodmieta diskusiu o svojich predsudkoch voči predmetom a ľuďom z iných kultúr.

Váži si a nepoškodzuje kultúrne dedičstvo iných kultúr.

Prejavuje snahu o toleranciu a empatiu voči iným kultúram.

5. Mediálne a informačné kompetencie

Aktívne vyhľadáva informácie o iných kultúrach. Analyzuje, hodnotí a inými spôsobmi spracúva tieto informácie.

Neuspokojí sa s prvou nájdenu informáciou. Využíva rôzne informačné zdroje.

Prejavuje základy kritickej reflexie obsahov mediálnych produktov.

6. Kompetencie pre učenie sa

Zaujíma sa o nové veci, poznatky, ľudí, situácie, prostredie.

Získané skúsenosti uvedomelo uplatňuje v nových situáciách.

Viacere z týchto kompetencií sa v prvom pláne nevzťahujú priamo k medzikultúrnemu porozumeniu. Vo svojom komplexe však vytvárajú nevyhnutné predpoklady pre rozvoj porozumenia, empatie a spolupráce žiakov s príslušníkmi iných kultúr.

Súbor kompetencií slúži učiteľom v nižšom sekundárnom vzdelávaní, aby mohli formovať svoju multikultúrnu výchovu cieľavedomým spôsobom.

Medzikultúrne kompetencie umožňujú absolventovi nižšieho sekundárneho vzdelávania cieľavedome formovať a uvedomovať si svoju kultúrnu identitu.

Umožňujú mu uvedomovať si stereotypné vnímanie iných ľudí a pri vedomí vlastných i cudzích práv a povinností rešpektovať ich právo na vlastný životný štýl.

Umožnia žiakom samostatne a zodpovedne sa pohybovať vo svete mimo školy, nadväzovať pokojnú spoluprácu s druhými ľuďmi, ale nenechať sa zviest' názormi druhých ľudí alebo mediálnym tlakom. Tieto kompetencie umožnia absolventom nižšieho sekundárneho vzdelávania pokojne žiť v prostredí narastajúcej kultúrnej rôznorodosti, vyrovnávať sa s jej premenami a čeliť novým výzvam.

Zaradenie prierezovej témy multikultúrna výchova v predmetoch je rozpracované v učebných osnovách každého predmetu, v ktorom sa prierezová téma realizuje. Vychádza pritom z dokumentu

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/prierez/multikultura/mkv_isced_2_3a.pdf

2.4.2 MEDIÁLNA VÝCHOVA /MDV/

Cieľom prierezovej tematiky je rozvinúť:

schopnosť uplatňovať stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi,

spôsobilosť zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty (čo znamená viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú),

schopnosť vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií.

schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si

negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Charakteristika učebného predmetu

V súčasnosti sa nanajvýš aktuálnou stáva problém ako naučiť deti a mládež aktívne a zodpovedne využívať prostriedky masovej komunikácie, ktoré sú šíriteľmi poznatkov, posolstiev, hodnotových orientácií a to rôznej kvality.

Obzvlášť závažná sa ukazuje potreba formovať schopnosť detí a mládeže kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy prednostne na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Mediálna výchova ako nepovinný a voliteľný predmet na druhom stupni základných škôl smeruje k tomu, aby si žiaci osvojili stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi. Cieľom mediálnej výchovy je rozvinúť u žiakov spôsobilosť - mediálnu kompetenciu zmysluplne t.j. reflektujúco, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty.

Výučba mediálnej výchovy na základných školách má prispieť k tomu, aby žiaci lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú. Cieľom výučby je podnietiť reflexiu žiakov nad mediálnymi obsahmi, sproblematizovať, zvýšiť ich citlivosť na využívanie určitých obsahov (najmä s nadmerným a neprimeraným výskytom násillia, výskytom sexuality, či inými obsahmi nerešpektujúcimi ochranu ľudskej dôstojnosti...). Mediálna výchova zahrňuje prednostne výchovu k hodnotám vo vzťahu k médiám a ich obsahom, ktorá na jednej strane robí žiakov citlivých pre kvalitné mediálne obsahy a na druhej strane im poskytuje pomoc pri účinnej ochrane pred negatívnymi vplyvmi médií. Učí žiakov správne využívať vlastnú slobodu pri výbere mediálnych produktov a uvedomovať si z toho vyplývajúcu zodpovednosť.

Základom je naučiť žiakov chápať reálne, ale i možné mediálne vplyvy na jednotlivca, ale tiež na rôzne aspekty spoločenského diania, a to tak pozitívne ako aj negatívne.

Žiaci by za pomoci výučby mediálnej výchovy mali postupne dokázať nájsť vlastný optimálny spôsob ako žiť v realite, ktorú médiá ovplyvňujú a využívať médiá ako nástroje pozitívneho ovplyvňovania tejto reality. Žiaci budú vedení k aktívnemu zapájaniu sa do komunikačného procesu pomocou médií a s médiami a k uplatneniu svojho kreatívneho potenciálu, ktorý sa prejaví v tvorbe vlastných produktov, resp. v aktívnom zapájaní sa do kolektívnej tvorivej mediálnej práce.

Učebné osnovy sú spracované na princípe ťažiskového média v každom ročníku, nie však výlučne. V piatom ročníku je to televízia, v šiestom ročníku film a video, v siedmom ročníku auditívne médiá (rozhlas, CD), v ôsmom ročníku tlačené médiá (noviny, časopisy), v deviatom ročníku digitálne (internet, Cd-rom, DVD, digitálna TV). Výhodou takéhoto usporiadania učiva je možnosť koncentrovať sa na jedno médium, pričom za päť rokov štúdia (štyri roky v prípade osemročného gymnázia) by mali žiaci nadobudnúť kompetenciu zaobchádzať so všetkými druhmi médií za predpokladu, že si predmet zvolia v každom ročníku.

Učivo je usporiadané tak, aby bola zachovaná jeho nadväznosť v ročníkoch vzhľadom na ťažiskový obsah, vymedzené ciele podľa princípu periodického návratu k základným témam na vyššej úrovni, viac do hĺbky. Nadväznosť učiva - aj keď sa predpokladá, nie je až taká silná, aby ročník nebolo možné ponímať ako samostatný súbor. Žiaci si nemusia predmet zvoliť v každom ročníku a preto každý ročník obsahuje témy i podtémy ako aj špecifické ciele, ktoré predstavujú plánovaný, relatívne samostatný súbor vedomostí, intelektových schopností, zručností, postojov pre žiakov.

Učebné osnovy sú rámcové, je v kompetencii učiteľa dopĺňať témy v jednotlivých ročníkoch, pričom bude vychádzať z aktuálnych problémov v oblasti mediálnej výchovy, zohľadňovať žiacke preferencie vo využívaní médií, ich potreby. Žiaci by mali do veľkej miery spoluvytvárať obsah mediálnej výchovy, čo by malo zatriktívniť predmet a žiakov motivovať v ich aktívnej účasti na výučbe.

Procesná zložka

Úlohou učiteľa je podnecovať žiakovo samostatné kritické usudzovanie vo vzťahu k médiám a ich produktom, pričom žiakovi poskytne orientácie, ktoré usmernia tento proces. Rozvoj myšlienkových činností žiakov, kde významné miesto zaujíma reflexia, analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, hodnotiace myslenie, nájde svoje vyjadrenie v konkrétnych úkonoch: selekcii (prijímanie resp. odmietnutie konkrétnych mediálnych obsahov, či médií).

Učiteľ by mal žiakom vytvoriť priestor pre vyjadrenie vlastných zážitkov, skúseností s využívaním a recipovaním médií a ich obsahov - poznať žiakovu "mediálnu biografiu" by malo byť východiskom akéhokoľvek pedagogického snaženia. Učiteľ by sa mal snažiť priblížiť mysleniu žiakov a odhaliť spôsoby ako žiaci zaobchádzajú s mediálne prezentovanými významami; vytvoriť na hodinách situácie, kde žiaci budú konfrontovaní s mediálnymi obsahmi, ktoré sú blízke ich realite, budú môcť vyjadrovať svoje skúsenosti, záujmy, potreby a budú môcť vzájomne o svojich názoroch, pocitoch a postojoch komunikovať. Navodenie takejto učebnej klímy je východiskom, aby sa naučili uvedomejšie vnímať médiá vo vzťahu k vlastnému životu, chápať a predvídať mediálne skutočné, ale i potenciálne vplyvy na vlastnú osobnosť. Medzi dôležité princípy výučby mediálnej výchovy patrí zážitkovosť a aktívnosť, komunikatívnosť.

Učiteľ uplatňuje metódy práce, ktoré napomôžu uplatňovaniu týchto princípov: názorno-demonštračné a praktické metódy na precvičovanie schopností a zručností v kontakte s konkrétnymi druhmi médií a ich výstupmi. Z metód práce so žiakmi sa odporúčajú najmä: vizuálna a akustická demonštrácia, analýza mediálnych produktov (špeciálne miesto zaujíma obrazová analýza pre rozvíjanie vizuálnej kompetencie ako schopnosti porozumieť vizuálnym zobrazeniam a mediálnym významom kódovaným vo vizuálnych symboloch), syntetická metóda, metóda tvorby modelových situácií, dramatizácia, metódy heuristického charakteru (dialogické a problémové metódy), praktická metóda (nácvik zručností). Popri tradičnej vyučovacej hodine vhodnou organizačnou formou vyučovania sú exkurzie do vybraných médií. Odporúča sa podľa možnosti škôl pozývať odborníkov z mediálnej oblasti.

Pri zostavovaní učebných osnov sme vychádzali aj zo záľub a preferencií dospievajúcich vzhľadom na mediálny konzum: čo radi sledujú, počúvajú v určitom veku. Učiteľ by mal pri plánovaní hodín vychádzať aj zo záľub žiakov a tiež z aktuálnej úrovne dosiahnutých mediálnych kompetencií (poznatkov, schopností, zručností a postojov). Ďalej by mal učiteľ vychádzať a prispôbovať sa vekovým, ale i psychologických zvláštnostiam a osobitostiam žiakov ako aj osobitostiam vyplývajúcim z rozdielnosti pohlavia. Východiskom je pochopiť, že dospievajúci využívajú médiá a volia si ich produkty ako filmy, televízne relácie dobrovoľne, spontánne, čo je pre vplyv masmédií na ich osobnosť prvoradé.

Hlavné ciele učebného predmetu

Na kognitívnej úrovni ide o rozvoj vedomostí a schopností žiakov:

poznať jednotlivé druhy médií, ich funkcie, vývoj, odlišnosti, spoločenské, ekonomické, technicko-technologické, organizačné a profesijné aspekty ich fungovania

poznať typy mediálnych produktov a proces ich vzniku

chápať a kriticky posudzovať mediálne spracovanú a znázorňovanú realitu, používané mediálne výrazové prostriedky a spôsoby usporiadania mediálnych produktov

diferencovane využívať médiá a ich produkty podľa kvality plnenia ich funkcií (najmä informačnej, mravnej, výchovno-vzdelávacej a zábavnej) a uspokojovania vlastných potrieb

Na úrovni psychomotorickej ide o rozvoj zručnosti žiakov:

aktívne využívať médiá v procese komunikácie

produkovať vlastné mediálne príspevky využívajúc svoj kreatívny potenciál

obsluhovať technické zariadenia a nové technológie médií

kooperovať s inými mediálnymi tvorcami v procese komunikácie

Na úrovni afektívnej ide o rozvoj schopností a postojov žiakov:

zaujímať kladný postoj k mediálnym produktom, ktoré poskytujú pozitívne hodnotové orientácie pre život človeka a vyberať si takéto pre svoj konzum

odmietajú mediálne obsahy, ktoré odporujú etickým normám, prinášajú deformovaný pohľad na hodnoty a ohrozujú či škodia jeho osobnostnému vývinu. (predovšetkým nerešpektujú právo človeka na ochranu jeho intimity, propagujú násilie ako normálnu a akceptovateľnú formu riešenia medziľudských a spoločenských konfliktov),

snažiť sa zodpovedným prístupom eliminovať negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť

dokázať prehodnocovať svoj vzťah k médiám, reflektovať svoje návyky využívania médií, korigovať ich, nahradiť vlastný mediálny konzum alternatívnou zmysluplnou činnosťou (stretnutia s priateľmi, výlety do prírody, športová činnosť, hobby...)

Obsah (5.-9. ročník ZŠ)

5. ročník (ťažiskové médium – televízia)

Moja mediálna biografia.

Ktoré médiá doprevádzajú môj deň?

Základné druhy médií a ich význam

Periodická tlač (noviny, časopisy), televízia, rozhlas, multimédiá a ich význam pre človeka i spoločnosť.

História médií

Krátky prierez vývojom jednotlivých druhov médií až po ich dnešnú podobu

Charakteristické znaky televízie v porovnaní s inými médiami

Verejno-právne a súkromné televízie.

- Televízne žánre.

Programové typy a žánre v televízii: spravodajské, publicistické, dramatické, zábavné a zábavno-hudobné, kultúrne, vzdelávacie, náboženské, športové, reklama. Kľúčové prvky, očakávané

vzorce, konvencie v zobrazovaní na príklade vybraných žánrov napr. televíznych správ, dobrodružných filmov, komédií, inscenácií, seriálov, súťaží, talkšou.

- Ako sa tvorí televízna relácia?

Priebeh tvorby televíznej relácie od nápadu (témy), prípravy scenára, až po jej dramaturgické stvárňovanie. Charakteristika profesijných a organizačných zložiek, ktoré sa podieľajú na tvorbe televíznej relácie

- Druhy programov pre deti a mládež v televízii.

Výchovno-vzdelávacie programy vo verejno-právnej a komerčnej televízii. Rozdiely medzi verejno-právnymi a komerčnými televíziami. Typy programov sledované žiakmi a ich motivácia. Deti a mládež ako diváci. Systém jednotného označovania programov v televízii (JSO).

- Naša televízna relácia

Návrh scenára televíznej relácie. Realizácia návrhu v spolupráci s médiami v lokalite. Praktická mediálna práca.

6. ročník (film)

Charakteristické znaky filmu v porovnaní s inými médiami. Čo dokáže film na

rozdiel od iných médií? Výroba a rozširovanie filmových diel

Mediálna realita vo vzťahu ku skutočnosti. Filmová realita.

Ako vzniká film. Filmové profesie. Ukážka na konkrétnom filme. Rozdiely medzi filmovou realitou a skutočnosťou. Filmové žánre vzdialené a blízke realite. Fiktívne a dokumentárne filmové žánre.

Reč filmu. Formálne prostriedky filmovej tvorby, kódy filmovej „reči“: Analýza vybraného filmového diela.

Médiá a fiktívne násilie

Formy mediálneho násilia. Účinky fiktívneho mediálneho násilia na človeka.

- Prvky násilia v spravodajstve

Reálne násilie, spôsoby jeho mediálnej prezentácie a spracovania. Účinky reálneho mediálneho násilia na človeka

Hrdina z filmu, osobnosť televíznej obrazovky - môj vzor a idol.

Mediálne ponúknuté identifikačné vzory (v role herca, moderátora) a reálne vzory. Aké vlastnosti má ideálny mediálny hrdina?

- Filmový kritik

Kritéria pre hodnotný film. Systém jednotného označovania (JSO) pre filmové diela v televízii. Problematické obsahy vo filmových dielach (sexualita, násilie...) aj v spojení s humorom.

- Reklama všade okolo nás. Moje skúsenosti s reklamou

Druhy reklamných komunikátov: televízny a rozhlasový spot, reklamný plagát, billboard, leták. Ako sa reklama líši od iných druhov informácií. Reklama a jej vplyv na spotrebiteľské správanie detí. Čo som si kúpil pod vplyvom reklamy?

- Točíme film

Tvorba krátkeho filmového príbehu. Praktická práca s filmovou kamerou.

7. ročník (zvukové médiá)

Charakteristické znaky zvukových médií v porovnaní s inými médiami

Rozhlas, ako prostriedok masovej komunikácie založený na akustickom a auditívnom princípe. Rozhlasové špecifiká v porovnaní s inými médiami.

Význam hudby, hudobných médií pre život mladého človeka

Motívy využívania hudobných médií deťmi a mládežou

Funkcia zvuku, hudby v médiách

Hudba, zvuk ako súčasť mediálnych obsahov. Hudba ako vyvolávateľ estetických citov a zdroj emocionálnych zážitkov. Úloha hudby a zvukových efektov v dramaturgii filmového diela

Moje obľúbené rádio, moja obľúbená rozhlasová relácia

Komerčné a verejno-právne rozhlasové stanice, hudobné stanice na Slovensku z pohľadu konzumu žiakov. Rozhlasové žánre. Ako vzniká rozhlasová relácia?

Redaktor a moderátor v rádiu

Špecifiká profesie rozhlasového redaktora a moderátora. Vhľad do náplne práce a organizácie dňa redaktora, moderátora.

Zábavné a zábavno – súťažné relácie v TV

Zábavné a zábavno-súťažné relácie vo verejno-právnej a komerčných televíziách, ich obsah. Prostriedky, ktoré sa využívajú v reláciách na vzbudenie zábavy. Dodržiavanie etických kritérií na obsah.

Ako sa stať hudobnou hviezdou?

Úloha médií pri vytváraní hudobných hviezd. Súťažné televízne relácie typu PopStar, Slovensko hľadá SuperStar. Mediálne prezentované vzory.

Hudobné videoklipy a prezentované hodnoty

Hudobné relácie vo verejno-právnej a komerčných televíziách aj z pohľadu konzumu žiakov. Ponuky vzorov správania v hudobných videonahrávkach. Symbolické reprezentácie kultúry mladých, štýlu života vo videoklipoch.

Sociálna a charitatívna reklama a jej spoločenský význam.

Príklady sociálnej a charitatívnej reklamy a jej účinky človeka.

Tvorba rozhlasovej nahrávky

Kolektívna príprava, tvorba a zverejnenie rozhlasovej nahrávky vybraného žánru (rozhlasová reportáž, rozhlasové spravodajstvo, rozhlasová hra), jej odvysielanie v školskom rozhlase. Praktická mediálna práca).

8. ročník (printové médiá)

Charakteristické znaky tlačených médií v porovnaní s inými médiami

Vývin tlačených médií. Neperiodické a periodické tlačené médiá: kniha, noviny, časopisy. Základná charakteristika v porovnaní s inými (elektronickými) druhmi médií

Druhy a typy periodickej tlače

Charakteristika vybraných denníkov, týždenníkov, mesačníkov. "Seriózne" tituly periodickej tlače. Bulvárna tlač. Obsahové prvky periodických tlačených médií. Rubriky, témy, štýl a spôsob informovania v seriózných a bulvárnych periodikách.

Žurnalistické žánre v tlačených médiách

Rozdiel medzi spravodajskými (správa, spravodajský rozhovor, riport) a publicistickým žánrami (komentár, úvaha) na konkrétnych príkladoch.

Jedna udalosť spracovaná rôznym spôsobom v rôznych médiách

Rovnaká téma spracovaná ako spravodajský alebo publicistický príspevok v novinách, rozhlase, v televízii. Rozdiely. Porovnanie.

Profesia novinár. Práca redaktora a reportéra v novinách

Čo robí novinár v denníku, časopise, v televízii, v rozhlase?

Porovnanie práce redaktora v rozhlase, televízii a tlačených médiách. Kto sa môže stať žurnalistom? Aké predpoklady musí spĺňať človek, ktorý chce byť dobrý žurnalista, aké charakterové vlastnosti sú nevyhnutné pre výkon profesie žurnalistu.

Ako vznikajú a distribuujú sa noviny a časopisy?

Pohľad do organizácie práce v novinách a časopisoch. Profesie, ktoré sa podieľajú na príprave a distribúcií periodickej tlače

Etické zásady novinárskej práce

Čo je etické a neetické v žurnalistickej profesii. Príklady porušovania žurnalistickej etiky (vpád do súkromia osoby, porušenie ľudskej dôstojnosti, nepravdivé údaje). Etické kódexy žurnalistickej profesie. Inštitúcie, samoregulačné orgány, ktoré dozerajú nad dodržiavaním etických zásad novinárskej práce v oblasti tlačených médií. Formulácia ohlasu čitateľa na článok s neetickým obsahom

Populárne časopisy pre mladých

Druhy (tituly) časopisov pre mladých. Štruktúra, obsah a charakteristické črty časopisov pre mladých. Typické spôsoby (využívané verbálne, vizuálne výrazové prostriedky) "oslovenia" cieľového publika časopisov. Obraz životnej reality mladých v periodikách.

Publikum médií.

Motívy ľudí pri využívaní médií. Zisťovanie záujmu publika o médium. Výskumy sledovanosti, počúvanosti, čítanosti médií.

Tvorba triedneho resp. školského periodika

Vytvorenie vlastného redakčného tímu. Vyhotovenie vlastného titulu, výtlačku triednych, školských novín alebo časopisu. Distribúcia periodika.

9. ročník (digitálne médiá)

Charakteristické znaky digitálnych médií v porovnaní s inými médiami

Výhody "nových médií" : integrácia viacerých médií, interaktivita, multimodálnosť, vysoká kapacita, flexibilita formy, obsahu, dynamika. Internet, DVD, CD-rom, digitálna TV.

Digitálne médiá a ich možnosti v oblasti komunikácie, učenia a zábavy

Internet ako zdroje získania informácií. Význam internetu, mobilov a ich služieb (e-mail, chatovanie, skype, súkromné internetové stránky mladých, sms...) pre život mladého človeka. Výhody a riziká.

Aká skutočná je multimediálna realita?

Znaky multimediálnej Cyber reality. Simulácia reality v multimediálnych produktoch vo vzťah ku skutočnosti. Príťažlivosť virtuálnych svetov pre mladého človeka

Virtuálny svet a jeho úskalia

Kontrolné mechanizmy proti neetickým obsahom na Internete. Prípady porušovania etiky. Počítačové pirátstvo. Ochrana a porušovanie autorských práv na Internete

Počítačové hry videohry len ako zábava?

Zábavná funkcia počítačových hier a videohier. Realita počítačových hier a videohier vo vzťahu ku skutočnosti. Hodnoty prezentované v počítačových hrách. Násilné obsahy počítačových hier a ich účinky.

Život človeka s médiami

Moc médií a ich účinky na človeka. Obsahová analýza filmu Truman show

Pozitívne a negatívne mediálne vplyvy na jedinca a spoločnosť.

Reality šou

Televízne programy žánru reality šou. Kritické hodnotenie prostriedkov zábavy. Problematika ochrany ľudskej dôstojnosti a intimity človeka v mediálnych obsahoch reality šou.

Talkšou

Kritický prístup k prezentovaným spôsobom správania, vzorom riešenia problémov človeka. Vplyv mediálnej talkšou na postoje človeka k určitej téme. Analýza konkrétnej televíznej talkšou

Tv žáner: seriály, Soap-opery, telenovely

Charakteristika žánrov. Realita seriálov, mydlových opier, telenoviel vo vzťahu k reálnemu životu človeka.

Reklama a jej účinky

Ciele a funkcie reklamy. Prostriedky presvedčovania a ovplyvňovania (manipulácie) v reklame. Reklama a vznik konzumných návykov, spôsobov života, vytváranie pseudopotrieb človeka

Tvorba reklamného plagátu.

Ako by sa dala spropagovať cez reklamu škola - návrhy žiakov.

Tvorba vlastného mediálneho produktu a jeho zverejnenie na internete Zverejnenie reklamného plagátu, triedneho periodika alebo ukážok videofilmu, či rozhlasovej nahrávky na Internete

Vzdelávací štandard – výstup za celý stupeň

Obsahový štandard

Základné druhy médií, ich funkcie a vývoj

Periodická tlač (noviny, časopisy), elektronické médiá (televízia, rozhlas), digitálne médiá “multimédiá” ako informačné zdroje, prostriedky masovej, skupinovej, interpersonálnej komunikácie, zdroje výkladu reality a predstavy o nej, nositelia a šíritelia hodnotových orientácií, etických kategórií, kultúry, prostriedky výchovy a vzdelávania, prostriedky ovplyvňovania udalostí verejného života a života jednotlivca, prostriedky sebarealizácie človeka, priemyselné odvetvie, ktoré ponúka pracovné príležitosti, tvorcovia a distribútori zábavy, spôsobov trávenia voľného času.

História médií.

Verejno-právne a súkromné médiá. Verejno-právne a súkromné televízie, základná charakteristika, ich odlišnosti. Celoplošné, regionálne a lokálne televízie.

Rozhlas, ako prostriedok masovej komunikácie založený na akustickom a auditívnom princípe. Rádio. Rozhlasová stanica. Verejno-právne a súkromné rádiá.

Tlačené médiá. Knihy. Druhy a typy periodickej tlače. Denníky, týždenníky, mesačníky. Časopisy podľa tematiky: všeobecné, rodinné, o životnom štýle, motoristické, o počítačoch, detské, mládežnícke...Seriózna a bulvárna tlač.

Digitálne médiá. Multimédiá. Digitálna televízia. Mobil.

Druhy, typy mediálnych produktov a proces ich vzniku

Programové typy a žánre v televízií: spravodajské, publicistické, dramatické, zábavné a zábavno-hudobné, kultúrne, vzdelávacie, náboženské, športové, programy pre deti a mládež. Televízne seriály. Reality šou, Soap-opery, telenovely.

Film. Filmové žánre: hraný a dokumentárny film, akčné filmy, science-fiction, western, komédia.

Rozhlasové žánre. Spravodajské a publicistické žánre. Rozhlasová hra.

Internetové blogy.

Žurnalistické žánre v tlačených médiách. Spravodajské a publicistické žánre. Správa, komentár, riport, spravodajský rozhovor, komentár,

Ako vzniká film. Filmové a televízne profesie: producent, dramaturg, režisér, scenárista, kameraman, strihač, maskér,

Tvorba mediálnych produktov. Profesia novinár. Redaktor. Moderátor v rôznych druhoch médií.

Tvorba a distribúcia tlačených médií. Autor, editor, jazykový redaktor, vedúci vydania, grafik, tlačiar, distribútor.

Publikum médií. Čitatelia novín a časopisov, poslucháči rozhlasu (rádia) i diváci. Prieskumy čítanosti, počúvanosti, sledovanosti, Peoplemetre. Prime-time v televízií

Mediálna realita a jej účinky na človeka

Filmová realita a skutočnosť, rozdiely. Filmová reč. Obraz. Záber. Strih. Scéna.Uhol kamery. Filmový efekt a trik.

Účinky médií na človeka. Mediálne zobrazované fiktívne a reálne násilie. Fyzické a psychické formy násilia.

Mediálny - filmový hrdina. Reálny hrdina.

Filmový kritik. Hodnotný film. Systém jednotného označovania programov v televízii (JSO).

Zobrazovanie reality v telenovelách, mydlových operách, talkšou, reality šou

Hodnoty v hudobných videoklipoch.

Časopisy pre mladých. Komerčné a nekomerčné. Prostriedky ovplyvňovania.

Druhy reklamných komunikátov: televízny a rozhlasový spot, reklamný plagát, billboard, leták. Sociálna a charitatívna reklama. Účinky reklamy na človeka. Manipulatívne prostriedky.

Multimediálna realita a jej znaky.

Počítačové hry, videohry, mobilné telefóny a ich účinky na človeka

Etika v médiách a ich obsahoch

Etické zásady moderovania rozhlasových relácií

Etické zásady novinárskej práce. Kódexy novinárskej etiky. Orgány na ochranu novinárskej etiky. Tlačová rada SR, Rada pre vysielanie a retransmisiiu. Bulvár a porušovanie novinárskej etiky

Neetické prvky v programoch typu reality šou, zábavné a zábavno-súťažné relácie, relácie typu skrytá kamera

Ochrana a porušenie autorských práv na internete

Praktická mediálna práca

1. Námet, scenár televíznej, rozhlasovej relácie, filmu a jeho realizácia.
2. Tvorba školského časopisu
3. Tvorba reklamného plagátu
4. Tvorba vlastného mediálneho produktu a jeho zverejnenie na internete

Výkonový štandard

Základné druhy médií, ich funkcie a vývoj

poznať a odlišovať jednotlivé druhy médií

pochopiť, že médiá existujú za účelom plnenia určitých funkcií najmä informačnej, mravnej, kultúrnej, sociálnej, výchovno-vzdelávacej a zábavnej, plnenia potrieb jednotlivca i spoločnosti

uvedomovať si úlohu médií vo svojom živote, vlastné potreby a motiváciu pri ich využívaní

prehodnocovať svoje postoje voči médiám a ich produktom

využívať určité druhy médií cielene: keď si uvedomuje svoju potrebu informovať sa, vzdelávať sa, zabaviť sa, využiť voľný čas

disponovať základným prehľadom o druhoch médií v historickom kontexte a porovnaní

chápať médiá ako inštitúcie, ktoré produkujú mediálne obsahy

poznať organizačné formy televízie (verejno-právnu a súkromnú), chápať rozdiely medzi nimi a ako sa prejavujú v obsahu vysielania

rozlišovať pri vlastnom mediálnom konzume medzi ponukami verejno-právnej a komerčnej televízie; orientovať sa na druhy programov, ktoré sú určené vlastnej vekovej kategórii a majú pozitívny vplyv

4.1 poznať v odlišnosti od iných druhov médií osobitosti a zvláštnosti rozhlasu

4.2 uvedomovať si akú úlohu plní zvuk a hudba v médiách

4.3 reflektovať význam hudby, hudobných médií vo vlastnom živote, motívy využívania auditívnych médií a ich produktov.

5. charakterizovať tlačené médiá v ich odlišnosti od ostatných druhov médií, poznať druhy a typy periodickej tlače

6. chápať digitálne médiá (internet, mobil...) ako informačné a vzdelávacie médium, poznať jeho možnosti v oblasti medziosobnej komunikácie, využívať ho s mierou pre uspokojenie vlastných potrieb

Druhy, typy mediálnych produktov a proces ich vzniku

chápať, že televízne, filmové, rozhlasové, žurnalistické žánre majú typické a ustálené znaky podľa ktorých je možné ich rozpoznať na príkladoch rozpoznať základné programové typy a žánre v televízii

2. charakterizovať typické prvky filmových žánrov: komédia, akčný film, western, dokumentárny film, science-fiction

3. na príkladoch rozpoznať základné rozhlasové žánre

4. dokázať vyjadriť svoj názor na vybranú tému na internetovom blogu
 - 5.2 využívať tlačené médiá ako zdroje informácií, chápať potrebu overovania si informácií z viacerých mediálnych i iných (primárnych i sekundárnych) informačných zdrojov
 - 5.3 uvedomovať si potrebu získať objektívne, skutočne významné, pravdivé, nestranné a vyvážené informácie
 - 5.4 rozlišovať medzi spravodajským a publicistickým spracovaním témy v médiách, medzi faktickou informáciou a interpretáciou faktu
 - 5.5 dokázať informovať o udalosti na základe porozumenia obsahu článku v novinách či časopise
 6. poznať profesijné zložky, ktoré sa podieľajú na výrobe a distribúcii filmového diela
 7. disponovať prehľadom o náplni práce novinára v rôznych druhoch médií a chápať nevyhnutnosť spĺňať osobnostné predpoklady pre výkon tejto profesie
 8. popísať fázy prípravy, tvorby a distribúcie periodika, charakterizovať pracovné činnosti profesionálnej zložky procesu
- poznať publikum rôznych druhov médií a vníma rôznorodé motivačné aspekty využívania médií
- chápať ako ovplyvňuje záujem publika o mediálne obsahy výšku príjmov v médiách.
- poznať spôsoby a význam výskumov využívania mediálneho publika pre médiá a na konkrétnych príkladoch zdôvodniť aký dôsledok majú tieto výskumy na programovú ponuku médií a jej štruktúru.

Mediálna realita a jej účinky na človeka

chápať, že mediálne spracovanie a znázornenie reality podlieha v porovnaní so skutočnosťou vždy zmene a je zámerné

vysvetliť rozdiely v zobrazovaní a interpretácii reality u fiktívnych a dokumentárnych filmových žánroch

chápať a interpretovať symbolicky zobrazený obsah mediálnej reality, znakový systém "reči filmu"

2.1 poznať účinky médií (najmä mediálneho násillia) na človeka, reflektovať ich vo vzťahu k vlastnej osobnosti a regulovať svoj mediálny konzum

3.1 rozlišovať medzi mediálne zobrazovanými vzormi a reálnymi – uvedomovať si, čo skutočne z človeka robí hrdinu

3.2 kriticky hodnotiť mediálne prezentované vzory správania mediálnych hrdinov

4.1 hodnotiť obsah filmového diela podľa osvojených kritérií, chápať, že najmä posolstvo filmu a verné zobrazovanie ľudských hodnôt robí dielo hodným sledovania

zaujímať negatívny postoj k prezentácii obsahov, ktoré môžu ohroziť vývin jeho osobnosti (najmä reálne a fiktívne násilie, sexualita...).

identifikovať vo filmových a televíznych dielach pozitívne správanie filmových hrdinov, pozitívne ľudské hodnoty a vyberať si filmy a televízne programy s pozitívnym posolstvom, hodnotným obsahom s vhodne pre vlastnú vekovú kategóriu

sformulovať kritický ohlas na filmové dielo

5. vyjadriť kritický postoj k mediálne prezentovanej realite v televíznych žánroch ako reality šou, soap opery, telenovely, talkšou

6.1 rozoznávať hodnoty komunikované v hudobných reláciách, videoklipech a odlišovať ich od pseudohodnôt

6.2 rozoznávať a hodnotiť mediálne prezentované vzory správania, životný štýl v hudobných videoklipech

7.1 kriticky posudzovať kvalitu obsahovej zložky v časopisoch pre mladých, odhaľovať manipulatívne prvky, ktoré vnucujú určitý obraz ideálneho dievčaťa, či chlapca

7.2 selektovane využívať špecializované (pre neho určené) tituly periodických médií a vyberať si tie, ktoré pozitívne ovplyvňujú jeho osobnosť

8.1 rozlišovať medzi pozitívnym a negatívnym vplyvom reklamy

8.2 vysvetliť význam sociálnej reklamy pre riešenie spoločenských problémov, či problémov jednotlivcov

8.3. identifikovať a zaujať kritický postoj k technikám presvedčovania recipientov v reklame, odhaliť, kedy reklama podporuje vznik konzumných návykov, spôsobov života, vytváranie pseudopotrieb

9. poznať typické znaky multimedialnej reality, chápať jej odlišnosť vo vzťahu ku skutočnosti

10.1. vyberať si z počítačových hier a videohier pre svoj konzum tie, ktoré podporujú vlastnú osobnosť (napr. rozvíjajú logické a strategické myslenie) a nemajú na osobnosť negatívny vplyv (s nadmerným výskytom násillia) .

10.2 využívať s mierou počítačové hry, videohry a mobilné telefóny

Etika v médiách a ich obsahoch

1. hodnotiť kvalitu moderovania rozhlasových relácií z hľadiska etických kritérií

2.1. kriticky posudzovať kvalitu obsahu, využívaných výrazových prostriedkov v bulvárnych tlačených médiách v porovnaní so serióznymi titulmi

2.2 analyzovať mediálne texty, nájsť neetické formy správania novinárov, prípady porušenia mediálnej etiky

2.3 rozlišovať medzi etickými a neetickými mediálnymi obsahmi v médiách

2.4 dokázať sformulovať ohlas na článok s neetickým obsahom a naviazať kontakt s regulačným orgánom v oblasti mediálnej etiky

3. odmieťať prezentovanie neetických prvkov programoch typu skrytá kamera, reality šou, zábavné a zábavno-súťažné relácie

4. zaujímať negatívny postoj k neetickým obsahom a porušovaniu etiky na Internete, počítačovému pirátstvu

Praktická mediálna práca

zostaviť v spolupráci s ostatnými krátky filmový príbeh, scenár televíznej relácie

1.2 prejaviť zručnosti v práci s filmovou kamerou

1.3 preukázať spôsobilosť zapájať sa do organizácie, kolektívnej prípravy a distribúcie vlastnej rozhlasovej nahrávky

2. preukázať zručnosti pri kolektívnej tvorbe triedneho, školského periodika

3. preukázať zručnosti pri kolektívnej tvorbe reklamného plagátu

4. zverejniť mediálny produkt na internete

Zaradenie prierezovej témy mediálna výchova v predmetoch je rozpracované v učebných osnovách každého predmetu, v ktorom sa prierezová téma realizuje. Plné znenie obsahového a výkonového štandardu mediálnej výchovy pre ISCED 2 tu:

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/prierezove_temy/medialna_isced2.pdf

2.4.3 OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ /OSR/

Očakávaný výstup - profil:

Žiak

- chápe svoj telesný, psychologický a sociálny vývin a svoju jedinečnosť ako individuality
- dokáže vyhodnotiť etiku svojho správania a konania a posúdiť, čo je dobré a zlé, čo prejaví v regulácii svojho správania
- využíva nadobudnuté sociálne zručnosti v svojich rôznych životných situáciách
- uplatňuje svoje práva a snaží sa rešpektovať aj práva ostatných
- pozná svoj individuálny štýl učenia a dokáže ho využiť na rozvoj svojho vzdelanostného potenciálu
- vie pracovať ako aktívny člen skupiny a akceptuje pravidlá skupinovej práce
- uprednostňuje predchádzanie problémov a konfliktov alebo je pripravený nájsť možnosti ich vhodného riešenia
- uvedomuje si dôležitosť a nadobudol predpoklady pre uprednostňovanie zodpovedného prístupu k svojmu zdraviu a zdraviu iných ľudí

Základný obsah:

- faktory ovplyvňujúce telesný, psychologický a sociálny vývin
- spravodlivosť a rovnosť v spoločnosti
- mravné normy v správaní a myslení
- učebné štýly a dlhodobý cieľavedomý sebarozvoj
- práva, povinnosti, zodpovednosť v skupine, rôzne typy spolupráce, pravidlá
- faktory zdravého životného štýlu, prevencia problémového a rizikového správania

Metódy realizácie

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj vytvára priestor pre uplatnenie medzipredmetových vzťahov a aktivizujúcich participatívnych vyučovacích metód, ako sú projektová, kooperatívna a problémová metóda. Môže sa napríklad realizovať prostredníctvom modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód, pričom pedagógovia môžu využívať i pomoc iných odborníkov.

Kľúčovým výchovno-vzdelávacím momentom je rozvíjanie osobnostných a sociálnych kompetencií žiakov, tzn. že „učivom“ je tu samotný žiak, resp. skupina žiakov (trieda) a interakcie medzi nimi v bežných každodenných situáciách. Tento fakt si vyžaduje od pedagóga cieleň a citlivý prístup, vysokú dávku empatie a trpezlivosti.

Cieľom predmetu je rozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmyšľať o sebe), sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a seba vzdelávanie, naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pomáhať žiakom získať a udržať si osobnostnú integritu, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, podporovať svojím obsahom prevenciu sociálno-patologických javov v škole (prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok).

Charakteristika

Psychosociálny výcvik pomáha rozvíjať všeobecný ľudský potenciál a základné životné zručnosti študentov na poli emočnej inteligencie. Ťažisko predmetu je vo formovaní a rozvíjaní sociálno-emočných, kognitívnych a behaviorálnych zručností s eminentným dôrazom na formovanie sebaidentity, sebauvedomenia, zdravého sebahodnotenia a sebadôvery a rozvoj komunikačných a kooperatívnych zručností nevyhnutných pre dobré medziľudské vzťahy v škole, v rodine, vo vrstovnickej skupine, v partnerstve aj na pracovisku využívaním efektívnych riešení konfliktov, asertívneho presadzovania svojich názorov, eliminovania predsudkov a stereotypov v smere väčšieho rešpektovania a multikultúrnej tolerance odlišných svetonázorov, postojov, hodnôt a kultúry iných ľudí.

Ciele

- 1/ Osobnostný rozvoj, sebaopoznávanie a poznávanie iných s dôrazom na školský, profesijný, rodinný, partnerský a manželský rámec, rozvíjanie identity seba a zdravého sebaavedomia a sebadôvery.
- 2/ Sociálna komunikácia v škole, v rodine, vo vrstovnickej skupine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku, spoločenské správanie, bontón a etiketa
- 3/ Efektívne riešenie konfliktov v škole, v rodine, medzi vrstovníkmi, v partnerskom, manželskom a pracovnom živote

4/ Multikultúrna tolerancia a rešpektovanie odlišných názorov, postojov, aspirácií, hodnôt iných ľudí v medziľudských vzťahoch a komunikácii v škole, v rodine, vo vrstovnickej skupine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku.

5/ Prevencia agresie, násilia a šikanovania v škole, medzi vrstovníkmi, v rodine, v manželstve a na pracovisku (mobbing, bossing)

Obsah (okruhy tém podľa modulov)

1.modul (TC): Osobnostný rozvoj, sebapoznávanie a poznávanie iných s dôrazom na profesijný, rodinný, manželský a partnerský rámec

1. Osobnosť človeka (osobnostné vlastnosti, postoje, hodnoty, motivácia, aspirácie, temperament)

Obraz seba, identita seba

Sebavedomie a sebadôvera

Postoje a hodnoty

Motivácia a aspirácie

Temperament a spôsoby reagovania v rôznych situáciách

Interpersonálna percepcia a sociálna senzitivita pri poznávaní iných

Konfrontovanie získaných poznatkov sebapoznávania a poznávania iných a schopnosť urobiť si adekvátnu komparáciu

2. modul (TC): Komunikácia v rodine, v manželstve, v partnerstve a na pracovisku, spoločenské správanie, bontón a etiketa

Sociálna komunikácia, druhy, formy

Sociálna komunikácia na makroúrovni, mezoúrovni a mikroúrovni v škole, v rodine, vo vrstovnickej skupine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku

Neverbálna komunikácia

Verbálna komunikácia

Rozhovor v medziľudských vzťahoch a efektívne vedenie rozhovoru využitím techník aktívneho počúvania

Verejná prezentácia

Spoločenské správanie

Spoločenský bontón a etiketa

3. modul (TC): Efektívne riešenie konfliktov v rodine, v partnerskom, manželskom a pracovnom živote

Cyklus konfliktov

Druhy a typy konfliktov

Reakcie na konflikty - agresívne, únikové a asertívne správanie ľudí

Komunikačné bariéry v medziľudských vzťahoch a interpersonálnej komunikácii

Efektívna komunikácia a komunikačné štýly

Špecifické postupy v komunikácii s problémovými ľuďmi

Adekvátne vedenie sporov v rodine, vo vrstovnickej skupine, v škole a na pracovisku

Rola facilitátora a mediátora pri vyjednávaní a kompromis a asertívne správanie pri riešení školských, vrstovnických, rodinných, partnerských a pracovných konfliktov.

4. modul (TC): Tolerancia v medziľudských vzťahoch v rodine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku

1. Tolerancia a intolerancia medzi ľuďmi, národmi a národnosťami

2. Diskriminácia, rasizmus, xenofóbia.

Predsudky a stereotypy v našom reagovaní a správaní v medziľudských vzťahoch v škole, medzi vrstovníkmi, v rodine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku.

Pochopenie nebezpečenstva vytvárania a existencie stereotypov .

Odstraňovanie svojich predsudkov a stereotypov v správaní a v postojoch.

Akceptácia a tolerancia druhého človeka aj s odlišnými postojmi, názormi, životnými hodnotami, vedieť si priznať, že som sa mohol mýliť a že moje stanovisko nemusí byť správne.

Adekvátne dávanie a prijímanie kritiky.

Prejavovanie pozitívnych citov k iným ľuďom, zvlášť ľuďom na pracovisku, pozitívnych hodnotení a ocenení.

5. modul (TC): Prevencia šikanovania, psychického násillia v rodine a v manželstve a psychického týrania (mobbingu) na pracovisku

Agresia, agresivita, násillie, vandalizmus v škole, v rodine, v manželstve, v skupine a na pracovisku

Druhy a formy agresie

Typy agresorov a obetí

Príčiny a dôsledky agresie, šikanovania a mobbingu v škole, v rodine, v manželstve, v skupine a na pracovisku

5. Mobbingové stratégie na pracoviskách

Reakcie ľudí na agresiu

Rozvíjanie emocionálnych zručností potrebných vo výchovnej, partnerskej a personálnej práci.

Možnosti prevencie a odstraňovania agresie, šikanovania a psychického týrania v rodinách, v školách, v manželstvách a na pracoviskách.

Zaradenie prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj ako kurzu:

Ročník:	Forma:	termín:	Realizátor:
5. ročník:	kurz v dĺžke 4 - 8 vyuč. hodín	september	Triedny učiteľ
6. ročník:	kurz v dĺžke 4 - 8 vyuč. hodín	september	Triedny učiteľ
7. ročník :	kurz v dĺžke 4 – 8 vyuč. hodín	september	Triedny učiteľ
8. ročník:	kurz v dĺžke 4 - 8 vyuč. hodín	september	Triedny učiteľ
9. ročník:	kurz v dĺžke 4 - 8 vyuč. hodín	september	Triedny učiteľ

Škola má rozpracovaný učebné osnovy kurzu po jednotlivých ročníkoch.

Okrem toho je obsah rozpracovaný v učebných osnovách každého predmetu, v ktorom sa prierezová téma realizuje. Vychádzame pritom z dokumentu

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/1stzs/isced1/prierez/osobn-rozvoj/pt-sobnostny-a-socialny-rozvoj_2012.pdf

2.4.4 ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA /ENV/

Cieľom tejto prierezovej témy je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi; poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta; pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;

- rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,

- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu,
- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská,
- využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj pri prezentácii vlastnej práce.

V oblasti postojov a hodnôt nadobudne schopnosť:

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu,
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu,
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia,
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu,
- prehľbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania smerom k životnému prostrediu,
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

TEMATICKÉ OKRUHY

Ochrana prírody a krajiny:

- les (význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie).
- pole (význam, zmeny krajiny vplyvom činnosti človeka, spôsoby hospodárenia na poli, okolie polí),
- vodné zdroje (ľudské aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou), more (druhovú rozmanitosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého),
- tropický dažďový prales (druhovú rozmanitosť, miznutie tropických dažďových pralesov a ich následky na ekologickú rovnováhu Zeme),
- ľudské sídlo – mesto – dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vzťah k okoliu, aplikácia na miestne podmienky,

- urbanizácia - vplyv na prírodu a krajinu, kultúrna krajina (pochopenie dôsledkov rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia).

Zložky životného prostredia:

- Voda (význam vody, kolobeh vody, ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete, čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia).
- Ovzdušie (význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia).
- Pôda (význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo).
- Zachovanie biodiverzity (význam druhovej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana).

Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana

- Význam prírodných zdrojov pre človeka
- Obnoviteľné prírodné zdroje
- Neobnoviteľné prírodné zdroje
- Racionálne využívanie prírodných zdrojov vo vzťahu k udržateľnému rozvoju
- Využívanie alternatívnych zdrojov energie

Ľudské aktivity a problémy životného prostredia

- Poľnohospodárstvo a životné prostredie, doprava a životné prostredie (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia).
- Priemysel a životné prostredie (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti).
- Odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi (odpady a príroda, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhy odpadu, likvidácia, triedenie, recyklovanie odpadu).
- Ochrana prírody a kultúrnych pamiatok (význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok, ochrana mestských pamiatok zaradených do zoznamu Svetového dedičstva, právne riešenie u nás , v EÚ a vo Zmeny v krajine (dôsledky urbanizácie – narušovanie prírodných ekosystémov, záber

- poľnohospodárskej pôdy, územné plánovanie z hľadiska ochrany životného prostredia).
- Dlhodobé programy zamerané na zvyšovanie ekologického vedomia ľudí (Agenda 21, Deň Zeme, Deň životného prostredia OSN...).

Vzťah človeka k prostrediu

- Naše mesto, obec (prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, príroda a kultúra nášho okolia a jej ochrana).
- Náš životný štýl (spotreba vecí, energie, odpady, vplyv na prostredie).
- Lokálne a globálne ekologické problémy (príklad problému, jeho príčina, dôsledok, súvislosť, možnosti a spôsoby riešenia, vlastný názor, jeho zdôvodnenie a prezentácia).
- Prostredie a zdravie (kvalita života, rozmanitosť vplyvov prostredia na zdravie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia, environmentálne zdravie) nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja). svete).
- **Zaradenie prierezovej témy Environmentálna výchova ako kurzu:**

Ročník:	Forma:	termín:	Realizátor:
5. ročník:	kurz v dĺžke 4 - 8 vyuč. hodín	september	Triedny učiteľ
6. ročník:	kurz v dĺžke 4 - 8 vyuč. hodín	september	Triedny učiteľ
7. ročník :	kurz v dĺžke 4 - 8 vyuč. hodín	september	Triedny učiteľ
8. ročník:	kurz v dĺžke 4 - 8 vyuč. hodín	september	Triedny učiteľ
9. ročník:	kurz v dĺžke 4 - 8 vyuč. hodín	september	Triedny učiteľ

- **Škola má rozpracovaný učebné osnovy kurzu po jednotlivých ročníkoch.**

Zaradenie prierezovej témy environmentálna výchova do predmetov je rozpracované v učebných osnovách každého predmetu, v ktorom sa prierezová téma realizuje.

2.4.5 DOPRAVNÁ VÝCHOVA - VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE /DP/

Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Úlohou dopravnej výchovy v školách je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Ciele dopravnej výchovy na ZŠ sú zamerané na všetky tri oblasti osobnosti žiaka, na oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií :

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),
- naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Zaradenie prierezovej témy environmentálna výchova do predmetov je rozpracované v učebných osnovách každého predmetu, v ktorom sa prierezová téma realizuje.

Ročník:	Forma:	termín:	Realizátor:
5. ročník:	kurz v dĺžke 5 vyuč. hodín	máj	odborný pracovník

2.4.6 OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA /OZO /

Ochrana života a zdravia (OZO) sa realizuje prostredníctvom jednotlivých učebných predmetov ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Ochrana života človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Snahou je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredia prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Prierezová téma sa zameriava na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. U žiakov by sa mal formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí. K tomu je potrebné poskytnúť žiakom teoretické vedomosti, praktické poznatky, pomôcť im osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane. Vyškoliť ich v poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia. Formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Charakteristika učiva

Povinné učivo „Ochrana života a zdravia“ (OZO) sa v základných školách realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov štátneho vzdelávacieho programu a obsahom samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier a účelových cvičení. Aplikuje sa v ňom učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou ochrany človeka a prírody (OČP). Z jeho obsahu bola vyčlenená ochrana prírody a dopravná výchova do iných vzdelávacích oblastí štátneho vzdelávacieho programu. Ochrana človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, tiež pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Ciele učiva

Povinné učivo, ktoré nie je samostatným predmetom je súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Poskytuje žiakovi potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a formuje ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.

Formatívna a informatívna zložka učiva sa prezentuje činnosťou žiakov:

morálnou, ktorá tvorí základ ich vlasteneckého a národného cítenia;

odbornou, ktorá im umožňuje osvojenie vedomostí a zručností v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;

psychologickou, ktorá pôsobí na proces adaptácie v požiadavkách záťažových situácií;

fyzickou, pre ktorú je charakteristická tvorba predpokladov na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií;

Kompetencie preberaného učiva zahŕňajú individuálne, medziľudské aspekty a pokrývajú formy správania, ktoré jednotlivec využíva na efektívnu a konštruktívnu účasť na spoločenskom živote v prípadoch riešenia konfliktov. Základné zručnosti v rámci tejto kompetencie zahŕňajú schopnosť účelne komunikovať v rozličných prostrediach a situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka. Tieto spoločenské a občianske kompetencie by mali ovplyvniť schopnosť žiakov zvládať stres a frustráciu, komunikáciu s inými ľuďmi a solidaritu pri riešení problémov širšej komunity ľudí.

Možno predpokladať, že rozvíjaním týchto vlastností sa utvárajú požadované schopnosti potrebné pre občana v oblasti ochrany života a zdravia (OZO) a to nielen v aktuálnom čase počas vzdelávania v škole, ale aj v úlohe perspektívnej v dospelosti v rôznych zamestnaniach.

Absolvovaním učiva získavajú žiaci nevyhnutné vedomosti, zručnosti a návyky potrebné na prežitie pri vzniku mimoriadnej udalosti a v čase vyhlásenia mimoriadnej situácie. Učivo obsahuje opatrenia a popis činností pri záchrane života, zdravia a majetku obyvateľov pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Svojou humánnou podstatou má pre žiakov mimoriadny význam. Sebaochrana a vzájomná pomoc vychádza z práva každého občana byť včas varovaný pred hroziacim nebezpečenstvom varovnými signálmi, zabezpečený individuálnymi ochrannými prostriedkami, evakuáciou a ukrytím. Mimoriadna udalosť môže vzniknúť v rôznych častiach štátu kedykoľvek. Občania nemôžu očakávať okamžité poskytnutie pomoci. Z toho dôvodu musia byť schopní v rámci svojich možností chrániť svoje zdravie a poskytnúť pomoc iným osobám.

Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je aj poznávanie prírodného prostredia. Prioritne je učivo obsahom orientované na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a

prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmu voči občanom nášho štátu.

V obsahu učiva je viac tém, ktoré sa odvíjajú zo základov takých oblastí, ktoré môžu prispieť k rozvoju vedomostí, zručností a návykov pre ochranu človeka a spoločnosti. Pre dosiahnutie cieľov využíva OZO daný tematický obsah, vhodné organizačné formy, metódy a prostriedky prispôbené daným podmienkam. Opakovanie určitých zhodných prvkov a príbuznosti tém treba chápať z hľadiska cieľov v ročníku (vidieť, poznať, ovládať, získať poznatok a zručnosť).

Na záver deväť ročného štúdia na základnej škole by mali žiaci teoreticky a prakticky ovládať vybrané úlohy:

- z tematiky riešenia mimoriadnych situácií – civilná ochrana;
- zo zdravotnej prípravy vedieť poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- vedieť zvládnuť základné činnosti pri pohybe a pobyte v prírode ;
- vzhľadom na vek a pohlavie optimálne zvyšovať psychickú, fyzickú pripravenosť a odolnosť pre prípad vzniku predpokladaných mimoriadnych situácií.

Obsah a realizácia učiva

Odbornú zložku učiva napĺňajú tematické celky s uvedeným obsahom :

riešenie mimoriadnych situácií- civilná ochrana
zdravotná príprava
pohyb a pobyt v prírode

Na realizáciu učiva OZO sa využívajú viaceré organizačné formy :

Účelové cvičenia (ÚC) v 5.-9. ročníku realizujeme v prírode 2 krát v roku po 5 hodín s pravidla na jeseň a jar. Pred realizáciou ÚC vykonáme deň prípravy z teoretickej časti učiva v rozsahu 3-5 hodín podľa náročnosti obsahu a organizácii plánovaného ÚC. Učivo turistiky realizované v rámci telesnej výchovy formou cvičení v prírode nezamieňame s ÚC.

Účelové cvičenia možno vykonať po ročníkoch - triedach. Na komplexnejšie zabezpečenie uplatňovania učiva je možné využívať ďalšie vzdelávacie a organizačné činnosti školy :

- vhodné témy z obsahu niektorých vyučovacích predmetov – medzi predmetové vzťahy,

- úlohy objektovej ochrany školy,
- rešpektovanie školského poriadku,
- požiarne a poplachové smernice,
- zabezpečenie úrazovej zábrany a predlekárskej prvej pomoci,
- cvičenia v prírode v rámci TV,
- príprava učiteľov na proces v ÚC.

Obsah učiva pre nižšie sekundárne vzdelávanie

V tejto časti je uvedený obsah učiva pre teoreticko – praktickú prípravu a účelové cvičenia v jednotlivých ročníkoch druhého stupňa základných škôl. Postup vyučovania zvolia vyučujúci podľa možností školy a vyzrelosti žiakov s využitím metodických odporúčaní metodických oddelení. Osobitnú pozornosť treba venovať výstupným vedomostiam a zručnostiam žiakov deviateho ročníka.

Obsahové zameranie v piatom ročníku

a) *Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana*

varovné signály CO – činnosť na varovný signál „Všeobecné ohrozenie“; „Ohrozenie vodou“ , „Koniec ohrozenia“;

ochranná poloha ochranných prostriedkov (DM-1, CM3-/3h);

ukážka prechodu priestoru kontaminovaného nebezpečnými látkami;

kolektívna ochrana, evakuácia –vyhlasovanie evakuácie, evakuačné zariadenia; spôsoby vykonávania evakuácie, evakuačná batožina;

kolektívna ochrana – ukrytie a ochrana v budovách pri mimoriadnej udalosti;

b) *Zdravotná príprava*

imobilizácia horných a dolných končatín pomocou štandardných dláh;

znehynbenie poranených končatín improvizovanými prostriedkami;

uloženie postihnutého do stabilizovanej polohy – privolanie lekára;

ošetrenie a znehynbenie zlomenín dolných končatín;

spôsoby odsunu poraneného – podľa druhu a závažnosti poranenia;

c) *Pohyb pobyt v prírode*

zásady orientácie v prírode podľa prírodných úkazov, kompasu, buzoly, mapy,

odhad vzdialeností do 300 m a výšky 10 m;

pochod na neznáme miesto s riešením úloh na určovanie vlastného stanovišťa podľa mapy;

správne zakladanie ohňa;

Obsahové zameranie v šiestom ročníku

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

charakteristika nebezpečných látok ohrozujúcich školu a jej okolie;
vyhlásenie varovných signálov CO – činnosť v domácnostiach, činnosť žiaka a triedy po ich vyhlásení;
lokalizácia a likvidácia požiaru ručnými hasiacimi prostriedkami;
vyrozumenie a privolanie požiarnikov – údaje;
dekontaminácia – hygienická očista a čiastočná špeciálna očista materiálu;
evakuácia z ohrozeného priestoru;
pravidlá správania sa obyvateľstva pri ohrození a pri vzniku mimoriadnej udalosti;

b) Zdravotná príprava

zložitejšie obväzovanie obväzmi horných a dolných končatín, trupu a brucha – obväzová technika;
prakové obväzy brady nosa;
šatkové obväzy hlava, ruky, nohy;
náplastové obväzovanie poranení na horných a dolných končatinách;
ošetrenie poranených kĺbov a kostí horných a dolných končatín- vyvrtnutie; vykĺbenie, zlomeniny;

c) Pohyb a pobyt v prírode

mierky máp a náčrtov, meranie vzdialeností na mape a v teréne;
pomer výšky a šírky s nárastom vzdialenosti;
zhotovenie jednoduchej pomôcky na odhad výšky a šírky;
zemepisný azimut;
určenie vlastného stanovišťa podľa mapy;
určenie svetových strán podľa núdzových orientačných prostriedkov;
prenášanie azimutu z mapy do terénu a z terénu do mapy;
preventívna ochrana pred bleskom;

Obsahové zameranie v siedmom ročníku

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

činnosť na varovné signály CO,
ukladanie a skladovanie ochrannej masky (DM-1, CM-3-3/h);

kolektívna ochrana, evakuácia obyvateľstva, obsah evakuačnej batožiny;
ochranné stavby, pravidlá správania sa v úkrytoch, činnosť po opustení úkrytov;
dezinfekcia, dezinfekcia, deratizácia, dekontaminácia;
postup pri vzniku požiaru v osobnom automobile;
zbrane hromadného ničenia - ničivé účinky, škodlivé pôsobenie na organizmus a ochrana pred nimi;
ochrana potravín a vody pred škodlivinami a zamorením;

b Zdravotná príprava

poskytnutie prvej pomoci s pomocou lekárničky v osobnom automobile;
prvá pomoc pri otrave plynom, chemikáliami;
prvá pomoc pri šoku, protišokové opatrenia;
vytiahnutie poraneného z rokliny;
znehybnenie pri poranení panvy, krčnej chrbtice, hrudníka;
ošetrenie a znehybnenie otvorenej zlomeniny;
umelé dýchanie z pľúc do pľúc (ústami, nosom), masáž srdca;
zastavenie tepnového, žilového a vlásoknicového krvácania;

c) Pohyb a pobyt v prírode

príprava pochodu, zhotovenie harmonogramu a náčrtu pochodu;
výber a úprava plochy pre stanovanie, stavanie turistického stanu;
meranie rýchlosti, šírky a hĺbky vodného toku;
prekonávanie vodnej prekážky;
správanie sa pri prietrži mračien a privaloch vody;
značenie mostov a prechodov cez vodné toky;

Obsahové zameranie v ôsmom ročníku

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

jadrové zbrane a ich ničivé účinky;
ochrana pred svetelným žiarením;
ochrana pred tlakovou vlnou (tlakovým nárazom);
ochrana pred prenikavou radiáciou a rádioaktívnou kontamináciou;
hygienická očista a čiastočná špeciálna očista materiálu,;
lokalizácia a likvidácia požiaru s jedovatými splodinami horenia;
nebezpečné látky v okolí školy – zásady ochrany pri ich úniku, evakuácia z ohrozeného územia;
kolektívna ochrana – druhy úkrytov, pravidlá správania sa v úkrytoch;

odstraňovanie nebezpečných látok z povrchu terénu, budov a materiálu;

b) Zdravotná príprava

hromadné nešťastia, triedenie chorých a ranených;
postup pri poskytovaní prvej pomoci v mieste hromadného nešťastia;
praktické riešenie prvej pomoci topiacej sa osobe;
technická a zdravotná pomoc pri poranení elektrickým prúdom;
prvá pomoc pri popáleninách;
poskytnutie zdravotníckej pomoci pri strate vedomia;
poskytnutie prvej pomoci pri úpaloch;
sterilizácia prostriedkov;
nebezpečenstvo pohlavných chorôb, zásady prevencie;
alkoholizmus, drogy, toxikománia – škodlivé účinky, prevencia;

c) Pohyb a pobyt v prírode

pochod podľa pripravených azimutov, tabuľka pochodu;
vybavenie zdravotníckym materiálom pri individuálnej turistike(pešo, bicyklom);
značkovanie turistických ciest a chodníkov;
príprava jednoduchej teplej stravy s použitím ohňa, zásady bezpečnosti;
odstraňovanie devastačných následkov spôsobených ľuďmi v prírode;

Obsahové zameranie v deviatom ročníku

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

úlohy CO vyplývajúce zo Ženevských dohovorov a dodatkových protokolov;
civilná ochrana v Slovenskej republike, jej miesto úlohy a poslanie;
analýza územia obce, mesta, okresu;
organizovanie jednotiek civilnej ochrany – štáby a odborné jednotky;
varovné signály CO – činnosť po ich vyhlásení;
činnosť pri záchrane ľudí zo závalov a poškodených krytov;
jódomová profilaxia (v okolí AE);

b) Zdravotná príprava

preverenie vedomostí a prehĺbenie návykov a zručností z poskytovania prvej pomoci pri rôznych poraneniach, zlomeninách, obväzovanie, znehybňovanie častí tela;

darčovstvo krvi a transplantácie orgánov ľudského tela;
správanie sa pri náleze zraneného mimo obývaného priestoru;
prevencia proti kliešťovej encefalitíde;

c) *Pohyb a pobyt v prírode*

základný turistický výstroj;
absolvovanie trasy primeranej veku;
povinnosti turistov pri ochrane životného prostredia;

Výstupné vzdelávacie štandardy s exemplifikačnými úlohami povinného učiva ochrany života a zdravia pre nižšie sekundárne vzdelávanie základných škôl

Tematický celok: Riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana

Obsahový štandard:

Činnosť po varovaní varovnými signálmi. Používanie prostriedkov individuálnej ochrany. Základné zručnosti pri použití ochrannej masky. Kompletizovanie ochrannej masky, pochodová, pohotovostná a ochranná poloha. Čiastočná hygienická očista osôb a čiastočná dezaktivácia potravín, vody a materiálu. Ochrana pred účinkami zbraní hromadného ničenia. Prevencia proti požiarom a činnosť po vzniku požiaru.

Výkonový štandard:

1. Varovné signály a činnosť po ich vyhlásení.

1.1. Poznať varovné signály a základné činnosti po ich vyhlásení.

Popíš, ako sa vyhlasuje varovný signál „ Všeobecné ohrozenie“, „ Ohrozenie vodou“, „ Koniec ohrozenia“.

1.1.2 Uved', aká je činnosť po vyhlásení varovného signálu „ Všeobecné ohrozenie“.

Priprav si ochrannú masku do predpísanej polohy po varovaní signálom „ Všeobecné ohrozenie“.

Čo zabezpečíš v byte pred odchodom do úkrytu?

Uved', kde najbližšie sa nachádza úkryt a povedz, aký čas potrebuješ na presun do úkrytu.

2. Prostriedky individuálnej ochrany.

Poznať prostriedky individuálnej ochrany a vedieť ich správne používať.

Popíš z akých hlavných častí sa skladá ochranná maska CM 3-/3h

Aké prostriedky individuálnej ochrany jednotlivca poznáš ?

Popíš funkciu ochrannej masky.

Uveď, aké polohy ochrannej masky poznáš a čo je pohotovostná poloha.

Vymenuj improvizované prostriedky ochrany dýchacích ciest, končatín a tela.

Nasaď si ochrannú masku správnym spôsobom v časovom limite do ochrannej polohy.

Prečo je potrebné dezinfikovať ochrannú masku po použití .

Povedz, čo znamená skratka PIO.

3.Kolektívna ochrana pred účinkami následkov pri mimoriadnej udalosti.

Získať vedomosti a zručnosti v oblasti kolektívnej ochrany.

Čo rozumieš pod pojmom kolektívna ochrana osôb ?

Popíš čo je evakuácia a ako sa uskutočňuje.

Uveď, aké spôsoby evakuácie poznáš a aké sú povinnosti občanov.

Charakterizuj jednotlivé typy úkrytov.

Uveď, čo má obsahovať evakuačná batožina a aká je povolená hmotnosť pre tvoj vek.

Povedz základné zásady správania sa v úkrytoch.

4.Zbrane hromadného ničenia a ich ničivé účinky.

Vedieť rozdeliť zbrane hromadného ničenia a poznať ich ničivé účinky.

Vymenuj tri druhy zbraní hromadného ničenia.

Povedz aké ničivé účinky jadrových zbraní poznáš.

Povedz účinky otravných látok a biologických zbraní.

Čo je prenikavá radiácia, rádioaktívne zamorenie, svetelné žiarenie, tlaková vlna a ako sa proti nim chránime.

Použi individuálnu ochranu pri zamorení ovzdušia otravnou látkou a urči cestu úniku.

Vymenuj aké sú zásady ochrany a prevencia pred infekčnou chorobou.

5. Hygienická očista a ochrana potravín a vody.

Poznať zásady ochrany osôb, potravín, vody a materiálu.

Povedz, čo rozumieme pod pojmom kontaminácia.

Uveď, čo znamenajú pojmy dezinfekcia, dezinfekcia, deratizácia a dekontaminácia.

Vykonaj hygienickú očistu tváre, dýchacích ciest, očí, rúk a vrchného oblečenia po prechode prašného územia na účelovom cvičení správnym postupom.

Popíš, akým spôsobom sa vykoná úplná hygienická očista a špeciálna očista materiálu po zamorení rádioaktívnym prachom a otravnými látkami.

Popíš, ako chránime vodné zdroje proti zamoreniu.

Priprav na účelové cvičenie svoje potraviny a vodu do dostupných bezpečných obalov proti kontaminácii.

6. Ochrana proti požiarom.

Poznať preventívne opatrenia proti požiarom a zásady hasenia vzniknutého začínajúceho požiaru.

Vymenuj jednoduché hasiace prostriedky a aké horľaviny nimi hasíme.

Vymenuj, aké ručné hasiace prístroje a aké horľaviny ktorým hasíme poznáš.

Povedz, akým ručným hasiacim prístrojom nesmieme hasiť horiace elektrické zariadenie pod prúdom.

Povedz, aké horľaviny sa nesmú nachádzať v blízkosti vykurovacích telies.

Vymenuj, aké tekuté horľaviny poznáš a akými prostriedkami ich hasíme.

Povedz, aké sú zásady manipulácie s otvoreným ohňom.

Uveď, aké základné protipožiarne opatrenia poznáš, ktoré dodržiavate vo vašej domácnosti.

Povedz, aké protipožiarne opatrenia musíme dodržiavať pri táborení.

Povedz, čo prikazujú požiarne poplachové smernice vo vašej škole.

Uveď, ako privolaš hasičov k vzniknutému požiaru a ako sa vyhlasuje varovný signál „Požiarne poplach“.

Tematický celok: Zdravotná príprava

Obsahový štandard:

Všeobecné zásady prvej pomoci. Prvá pomoc pri stavoch ohrozujúcich život – krvácanie, zastavenie dýchania, strata vedomia a šok. Základné ošetrovanie a znehybnenie končatín štandardnými a improvizovanými prostriedkami pri zlomeninách, vyvrtnutiach a vykĺbeninách. Zásady pri poranení panvy, krčnej chrbtice. Obväzová technika a odsun raneného. Postup pri poskytovaní prvej pomoci pri hromadnom nešťastí, poranení elektrickým prúdom, popáleninách, úpaloch, podchladení a otravách.

Výkonový štandard:

1. Všeobecné zásady pri poskytovaní prvej pomoci

Poznať základné zásady prístupu k zranenému, technickú a zdravotnícku prvú pomoc.

Vymenuj tie činnosti, ktoré patria do technickej a zdravotníckej prvej pomoci.

Vymenuj dôležité životné funkcie.

Popíš, ako zistíš, či postihnutý dýcha, je pri vedomí a či je krvný obeh funkčný.

Uveď technickú činnosť záchrancu pri poranení elektrickým prúdom a otrave v zadymenom priestore.

Vymenuj jednotlivé zásady protišokových opatrení.

Povedz, ktorým zraneným poskytneš pomoc najskôr pri väčšom počte zranených osôb.

Aký je postup privolania odbornej zdravotníckej pomoci k zranenému?

2. Prvá pomoc pri stavoch ohrozujúcich život.

Poznať druhy krvácania, spôsoby zastavenia a obnovenie krvného obehu.

Porovnaj vonkajšie a vnútorné krvácanie.

Popíš rozdiel medzi žilovým, tepnovým a vlásočnicovým krvácaním.

Vymenuj tlakové body a uveď ich význam pri zastavení krvácania.

Popíš, ako budeš postupovať pri príznakoch vnútorného krvácania.

Vymenuj spôsoby zastavenia krvácania z poranenej tepny.

Poskytni prvú pomoc zastavenia tepnového krvácania pomocou tlakového obväzu pri poranení ramennej tepny.

- Povedz, prečo nesmieme podávať tekutiny pri vnútornom krvácaní.
- Popíš, ako ošetriš krvácajúcu povrchovú reznú ranu.
- Uveď, kedy uskutočňujeme masáž srdca a popíš, akým spôsobom sa vykonáva.
- Vedieť poskytnúť prvú pomoc pri zastavení dýchania.
- Povedz, podľa akých príznakov zistíme, že postihnutý nedýcha.
- Uveď možné príčiny zastavenia dýchania.
- Popíš, akým spôsobom uvoľníme dýchacie cesty.
- Vykonajte vo dvojici správne umelé dýchanie z úst do úst a nepriamu masáž srdca na modeli (Resusci Anne). Ak nemáš model, popíš presný postup.
- Uveď počet stlačení hrudníka na jeden vdych postihnutému so zastaveným dýchaním a krvným obehom.
- vykonaj na figurantovi správne uloženie do stabilizovanej polohy.
- Vedieť zvládnuť situáciu a poskytnúť prvú pomoc postihnutému so stratou vedomia, podchladení, otravách a popáleninách.
- Uveď, ktoré životné funkcie kontrolujeme u postihnutého so stratou vedomia.
- Povedz, čo nám signalizujú modré pery u postihnutého so stratou vedomia.
- Popíš, ak postihnutý dýcha, do akej polohy ho uložíme.
- Povedz, aké sú možné príčiny straty vedomia.
- Uveď, ako zabezpečíme odbornú pomoc a prevoz do nemocnice.
- Popíš prvú pomoc pri podchladení.
- Povedz, čo spôsobuje otravy, ktoré sú najčastejšie druhy a ako poskytneme prvú pomoc.
- Charakterizuj stupne popálenia a popíš prvú pomoc pri obarení.
- Popíš príznaky podchladenia a prehriatia, prevenciu a prvú pomoc pri omrzlinách a úpale.
- Vedieť poskytnúť prvú pomoc pri zlomeninách a iných poškodeniach končatín a chrbtice.
- Zvládnuť základnú obväzovú techniku a poznať princípy transportu.
- Vymenuj štandardné a improvizované prostriedky na znehybnenie končatín.
- Znehybni zatvorenú zlomeninu predlaktia na figurantovi veľkým závesom pomocou trojrohej šatky.
- Popíš, ako ošetríme otvorenú zlomeninu predkolenia.

- Znehybni štandardnými prostriedkami zatvorenú zlomeninu predkolenia.
- Popíš Kramerovu a nafukovaciu dlahu, uveď spôsob použitia.
- Povedz, do akých polôh uložíme postihnutého s poranením brucha a hrudníka.
- Ulož spolužiaka do protišokovej polohy.
- Vedieť zvládnuť základnú obväzovú techniku a poznať princípy transportu.
- Uveď rozdelenie obväzov podľa účelu.
- Zaraď krycie, tlakové, odsávacie, nepriedušné, upokojujúce a spevňujúce obväzy k jednotlivým poraneniam.
- Popíš a ukáž tri spôsoby použitia trojrohej šatky.
- Použi prakový obväz na ošetrovanie nosa a brady.
- Urči na obrázku, ktorý je kruhový, špirálový, osmičkový a klasový obväz.
- Ošetri a obviaž simulované poranenie prstu ruky.
- Povedz, pri akom zranení použijeme nepriedušný obväz.
- Uveď, aká je zásada pri podozrení z poranenia chrbtice a krčných stavcov.
- Uveď aké spôsoby odsunu raneného vzhľadom na charakter zranenia poznáš .
- Zhotovte vo dvojici improvizované nosidlá na účelovom cvičení.
- Povedz, aké zásady platia pri transporte zranených na nosidlách.

Tematický celok: Pohyb a pobyt v prírode

Obsahový štandard:

Určovanie svetových strán pomocou prírodných úkazov , buzoly a určovanie azimutov. Orientácia mapy, čítanie z mapy a topografické značky. Určenie vlastného stanovišťa, odhad vzdialeností, určenie výškového rozdielu a krokovanie. Mierka mapy a zhotovenie situačného a topografického náčrtu. Zhotovenie schematickeho náčrtu a pochod podľa azimutov. Turistické značky a chodníky. Výber miesta pre stanovanie, príprava ohniska a jednoduchej stravy. Preventívna ochrana proti blesku a prívalu vody. Poznávanie krajiny, pamiatok.

Výkonový štandard:

1. Pohyb v prírode pomocou mapy a buzoly.

Zvládnuť pohyb a orientáciu v prírode pomocou mapy a buzoly.

Urči svetové strany podľa slnka a hodiniiek a spresni ich pomocou buzoly.

Zorientuj mapu a urči vlastné stanovište.

Uveď, aké topografické značky sa nachádzajú v blízkosti tvojho stanovišta na mape.

Urči z mapy nadmorskú výšku tvojho stanovišta.

Urči vzdialenosť do nasledujúceho bodu pochodu podľa mierky mapy.

Povedz, aká je dĺžka tvojho kroku a koľko tvojich krokov predstavuje 100 m.

Zhotov situačný a topografický náčrt pochodu.

Zhotov schematický náčrt a pochoduj podľa zvolených azimutov s využitím turistických značiek a chodníkov.

Pobyť v prírode a jej ochrana.

Poznať prírodu, zásady pobytu v nej a vedieť ju chrániť.

Popíš najvhodnejšie miesto na postavenie stanu.

Uveď, aké sú zásady pre zhotovenie a uhasenie ohniska.

Povedz, aké sú zásady pri odchode z miesta táborenia.

Povedz, prečo nesmieme počas búrky stáť pod osamelým stromom alebo na voľnej ploche v prírode.

Povedz, z akého dôvodu musíme zmeniť miesto táborenia pri rieke počas výdatného trvalého dažďa.

Proces

Učivo „Ochrana života a zdravia“ má niekoľko špecifík a odlišností od ostatných vyučovacích predmetov v základnej škole. Základným znakom učiva OZO je, že hoci nemá vyučovací predmet, je učivo pre žiakov prvej a druhej zdravotnej skupiny povinné a výsledky sa neklasifikujú. Poslanie učiva je zamerané prípravou žiakov v koedukovanej forme na správne činnosti a konania v prípade vzniku nebezpečnej mimoriadnej situácie. Žiaci si v priebehu výchovného a vzdelávacieho procesu osvojujú potrebné vedomosti, zručnosti, návyky a schopnosti.

Zvláštnosťou učiva OZO je viac tematický obsah navzájom nie podobný. Pre osvojovanie vedomostí a zručností sa využívajú účelové cvičenia, prípadne niektoré vhodné poznatky z iných oblastí vzdelávania. Používané metódy rešpektujú bežné didaktické postupy, žiada sa však uplatňovať menej verbálne a viac názorné metódy, cvičenia a kontroly. Dôležitú funkciu plnia

aktivizujúce a motivačné hodnotenia, samostatné alebo skupinové činnosti. Žiaci majú v priebehu osvojovania učiva získať poznatky o potrebnosti a nenahraditeľnosti učiva pri vzniku a priebehu mimoriadnej situácie. Odporúčame spracovať a skoordinať učivo vybraných vyučovacích predmetov k jeho využitiu v medzipredmetových vzťahoch v prospech učiva OZO. Prvky učiva sú zapracované do učebných osnov povinných predmetov (telesná výchova, prírodoveda, pracovné a technické vyučovanie, biológia, zemepis, fyzika, chémia) a sú ich neoddeliteľnou súčasťou.

Rozdielnosť v procese vyučovania učiva OZO je, že sa realizuje prevažne mimo učební so špecifickým materiálom a učebnými pomôckami. Dávame na zváženie zaradenie niektorých tém do ÚC vzhľadom na :

- priestorové podmienky školy,
- blízkosť vhodného terénu,
- dostupnosť materiálu a pomôcok na precvičovanie,
- náročnosť, alebo neprimeranosť požiadaviek a úloh na žiakov vzhľadom na pohlavie a vek,
- odbornú pripravenosť pedagogických pracovníkov.

Na procese realizácie učiva sa okrem tém vo vybraných povinných predmetoch a účelových cvičení podieľajú aj :

- školský režim (disciplinovanosť a kolektivismus),
- civilná ochrana a objektová ochrana,
- záujmová činnosť (príprava mladých zdravotníkov, požiarnikov, záchranárov CO, športových strelcov a pod.),
- spolupráca so špecifickými organizáciami a združeniami

Nakoľko sa učivo nerealizuje v samostatnom predmete, je potrebné, aby riaditeľ školy zabezpečením a usmernením učiva poveril zodpovedného učiteľa. Osobitnú pozornosť je treba venovať príprave a rozširovaniu materiálového zabezpečenia výučby, ktoré vzhľadom na prevažujúci praktický charakter výučby bezprostredne ovplyvňuje kvalitu plnenia cieľov.

Poverení organizátori zodpovedajú za účelné sklbenie organizačnej a metodickej stránky tejto náročnej formy vyučovania. Odporúča sa vypracovať námetovú situáciu a túto spojiť so súťažím tried po ročníkoch. Vzhľadom na priestorové a materiálne ťažkosti je vhodné v jeden deň organizovať cvičenie maximálne s tromi triedami.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať získaniu požadovaných „výstupných“ vedomostí, zručností a návykov žiakov deviatego ročníka. Preto je účelné organizovať cvičenia s týmito

triedami osobitne s čo najväčším počtom starostlivo pripravených a materiálovo zabezpečených stanovišť.

V rozsahu učiva pre 9. ročník základnej školy treba zvýrazniť skutočnosť, že časť žiakov sa zapojí do rôznych výrobných a nevýrobných činností bez ďalšieho vzdelávania. Preto ich vedomosti zručnosti a návyky z ochrany života a zdravia treba posudzovať aj z toho hľadiska.

Bezpečnostné opatrenia pri účelovom cvičení na školách

Za organizáciu ochrany a bezpečnosti pri uskutočňovaní účelového cvičenia zodpovedá vedúci účelového cvičenia, ktorý je povinný :

organizovať označenie priestoru ÚC a poriadkovú službu v nebezpečných miestach, označenie a ohraničenie nebezpečných priechodov a miest,

označiť miesta imitácie a zaistiť bezpečnosť pri označení jednotlivých situácií,

udržiavať poriadok pri činnosti cvičiacich značkárov,

spracovať pokyny pre bezpečnostné opatrenia pri cvičení v závislosti od miestnych podmienok, aby sa nimi oboznámili všetci účastníci účelového cvičenia,

kontrolovať osobne a prostredníctvom svojich zástupcov a pomocníkov dodržiavanie bezpečnostných opatrení počas účelového cvičenia.

Za dodržiavanie bezpečnostných opatrení počas účelového cvičenia sú zodpovední vedúci na jednotlivých pracoviskách, ktorí sú povinní :

oboznámiť žiakov so stanovenými bezpečnostnými opatreniami,

oboznámiť cvičiacich s nebezpečnými miestami a označiť ich,

kontrolovať dodržiavanie bezpečnostných opatrení, najmä počas imitácie a praktickej činnosti.

Počas účelového cvičenia je zakázané :

prevážať imitačné prostriedky spoločne s osobami,

používať nesprávnu či poškodenú techniku a dopravné prostriedky,

pohybovať sa a zdržiavať sa v miestach presunov a činnosti techniky,

používať rádiové stanice bližšie ako 100 m od vedenia vysokého napätia, pracovať s nimi bez uzemnenia,

používať nesprávne a poškodené imitačné prostriedky, používať ich improvizáciu,
rozmiestňovať značkárov v miestach nebezpečnej imitácie,
používať zápalné a dymové prostriedky bližšie ako 50 m od osôb a ľahko zápalných látok (materiálov). Dymové prostriedky nepoužívať menej ako 200 m od obydľia a komunikácií,
uskutočňovať cvičné výbuchy v obytných miestach a na vodných plochách,
zbierať nepoužitú – nevybuchnutú imitačnú prostriedky a demontovať ich,
vykonávať činnosť v zadymených priestoroch bez ochranných pomôcok a zaistenia inou osobou,
dotýkať sa vodičov elektrickej energie a vodivých kovových predmetov bez preverenia ich odpojenia od elektrickej energie,
pohybovať sa v nebezpečných miestach,
vykonávať zemné práce bez súhlasu príslušných územných správnych orgánov,
rozkladať oheň v lesných porastoch a na miestach s možnosťou vzniku požiaru,
piť vodu z nepreverených vodných zdrojov.

Na zaistenie bezpečnosti sa musia dodržiavať tieto špecifické opatrenia:

dodržiavať stanovené bezpečnostné opatrenia pre činnosť v príslušnom objekte (mieste),
pri činnosti v rámci účelového cvičenia zabezpečiť jednotlivé miesta proti poškodeniu,
zabrániť prípadnému narušeniu inžinierskych sietí a technologických zariadení výrobného procesu,
uskutočniť prieskum predpokladaných miest účelového cvičenia,
priestory činnosti označiť stanovenými značkami (tabuľkami),
nedovoliť prekročenie noriem pobytu a práce v ochranných maskách a iných ochranných prostriedkoch.

Pri činnosti v lesných priestoroch :

Uskutočniť prieskum a označiť nebezpečné a nepriechodné miesta,
Zaistiť dodržiavanie všetkých protipožiarnych opatrení,
Zabezpečiť zdravotnícke opatrenia pri možnom úraze, proti uštipnutiu hadom, otravám a pod.

A/ Zaradenie prierezovej témy Ochrana života a zdravia v predmetoch je rozpracované v učebných osnovách každého predmetu, v ktorom sa prierezová téma realizuje.

B/ Zaradenie prierezovej témy ochrana života a zdravia:

Ročník:	Forma:	termín:	Dĺžka:	Realizátor:
5. ročník:	Účelové cvičenie	september	Teória: 3 hod. Prax: 5 hod.	Poverený pedagóg Triedny učiteľ
		jún	Teória: 3 hod. Prax: 5 hod.	Poverený pedagóg Triedny učiteľ
6. ročník:	Účelové cvičenie	september	Teória: 3 hod. Prax: 5 hod.	Poverený pedagóg Triedny učiteľ
		jún	Teória: 3 hod. Prax: 5 hod.	Poverený pedagóg Triedny učiteľ
7. ročník:	Účelové cvičenie	september	Teória: 3 hod. Prax: 5 hod.	Poverený pedagóg Triedny učiteľ
		jún	Teória: 3 hod. Prax: 5 hod.	Poverený pedagóg Triedny učiteľ
8. ročník:	Účelové cvičenie	september	Teória: 3 hod. Prax: 5 hod.	Poverený pedagóg Triedny učiteľ
		jún	Teória: 3 hod. Prax: 5 hod.	Poverený pedagóg Triedny učiteľ
9. ročník:	Účelové cvičenie	september	Teória: 3 hod. Prax: 5 hod.	Poverený pedagóg Triedny učiteľ
		jún	Teória: 3 hod. Prax: 5 hod.	Poverený pedagóg Triedny učiteľ

2.4.7 TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI /TBZ/

Prierezová téma rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli - komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine. Ciele aj obsah prierezovej témy je súčasťou viacerých predmetov.

Hlavným cieľom je, aby sa žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu, overiť ju a pod.

Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Výsledkom vzdelávania bude, že žiak vhodným spôsobom dokáže zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt, zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, poznať ich funkciu, formálnu úpravu a vie ju aplikovať, využiť nástroje IKT, identifikovať a popísať problém, podstatu javu, získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich, kultivovane prezentovať svoje produkty, názory, vytvoriť plán prezentácie, napláňovať a realizovať základný výskum, určiť svoje silné stránky a vie ich využiť pri vhodnom výbere témy, vie aplikovať vhodnú formálnu štruktúru na prezentáciu výsledkov svojho výskumu.

Zaradenie prierezovej témy Ochrana života a zdravia v predmetoch je rozpracované v učebných osnovách každého predmetu, v ktorom sa prierezová téma realizuje.

2.4.8 REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA /RGV/

Prierezová téma Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenskej republiky.

Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby žiaci v rámci regionálnej výchovy poznali históriu a kultúru mesta – na funkčné využívanie historických regionálnych ukážok: môj rodný kraj – kraj, kde žijem; škola a jej okolie; moja trieda; obec, v ktorej žijem; čo sa mi v našom kraji najviac páči; čím sa pýši naša obec (príbehy o rodákoch, pamätné miesta, sochy a i.), história, (osídlenie), povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti, ale aj súčasnosť vo všetkých smeroch napr. ekonomika); jej flóru a faunu – význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov

- objavujeme Slovensko – objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska; povestami opradené pohoria
- cestujeme po Slovensku – oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu; povesti z veľkých a starých miest Slovenska; zvyky a tradície; ľudia v mojom okolí (aj o úcte

k starším obyvateľom); pripomíname si našich predkov – vychádzať z rodinného prostredia t.j. téma – RODINA – rodostrom rodiny, tradičné jedlá; stretnutia s pamätníkmi (starými rodičmi, známymi) na besedy; rozhovory so žiakmi o minulosti ich regiónu a pod. Vedieť sa orientovať v turisticky a historicky atraktívnych miestach Slovenska.

Základom našej kultúrnej identity, ako aj zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti, je tradičná ľudová kultúra

- kultúra, ktorú vytvorili, ktorou žili a dodnes žijú najširšie vrstvy obyvateľstva
- využitie danosti regiónu, návšteva ľudového majstra, dielne, výstavy
- spoznávanie tradičných ľudových remesiel, ľudovoumeleckých výrobkov regiónu, tradičné jedlá, vlastná tvorba (remeslá), spoznávanie staviteľských pamiatok v regióne, obci, poznatky využiť vo výtvarnom zobrazovaní; tvorba zbierky ľudovej hudobnej kultúry, jej prezentácia (piesne, zvyky regiónu, vlastná tvorba – spevník regiónu); poznávanie vyčítaniek, hádaniek, básní, ľudovej piesne, tanec, ľudové kroje (hudobný, pohybový, výtvarný prejav), príslovie, porekadiel, pranostík, bájok, rozprávok: ľudových, autorských, povestí a pod.
- skúmanie vlastnej kultúry, skúmať a objavovať vlastnú kultúru a spoznávať iné kultúry v oblasti ľudových tradícií.

Pod regionálnou kultúrou rozumieme súhrn produktov (hmotných a nehmotných) ľudskej činnosti, ktoré sa viažu na konkrétnu obec alebo región. Regionálna kultúra zahŕňa v sebe lokálne a regionálne kultúrne dedičstvo, ako aj živé kultúrne prejavy fungujúce v každodennom živote, pri sviatkoch a slávnostiach. Regionálna kultúra nadväzuje na regionálne kultúrne tradície a pokladá ich za dôležitú súčasť historickej pamäte i za zdroj identity obce alebo regiónu.

Tematické celky:

1. Môj rodný kraj
2. Objavujeme Slovensko
3. Tradičná ľudová kultúra.

1. tematický celok: Môj rodný kraj

Témy:

- moja rodina,
- škola, okolie školy,
- obec, mesto, v ktorom žijem (poloha, história a súčasnosť),
- rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta,

- tradičné regionálne zvyky, obyčaje,
- kultúrne pamätihodnosti, monumenty obce, mesta,
- regionálne múzea, prírodovedné múzeá, galérie, skanzeny,
- významné osobnosti regiónu,
- prírodné krásy regiónu,
- náučné chodníky v regióne,
- chránené rastliny a živočíchy na území regiónu,
- minerály, skameneliny, jaskyne na území regiónu,
- tradičné produkty a zamestnania v regióne,
- umelecké produkty, tradičné ľudovoumelecké remeslá regiónu,
- miestne a regionálne jazyky.

2. tematický celok: Objavujeme Slovensko

Témy:

- spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií,
- spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností žijúcich na Slovensku,
- výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska (hrady, zámky, architektúra,
- flóra a fauna na Slovensku,
- chránené územia na Slovensku,
- ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovoumelecké remeslá z regiónov Slovenska,
- geografické zvláštnosti Slovenska, geografické a prírodné monumenty, jaskyne a i.,
- významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Slovenska.

3. tematický celok: Tradičná ľudová kultúra

Tradičnú ľudovú kultúru vnímame ako formy kultúrneho prejavu podporujúcu zachovanie kultúrnej identity. Kultúrnu identitu chápeme ako súhrn postojov, návykov, tradícií, hodnôt, interpretácií a sebainterpretácií, spôsobov myslenia, cítenia a konania (vzorcov správania), ktoré charakterizujú organizovanú skupinu ľudí, jej kolektívnym, spoločným výtvorom.

Tradičná ľudová kultúra je súhrn hmotných a nehmotných produktov ľudskej činnosti, vytvorených v tradičných spoločnostiach. Prenášala sa z generácie na generáciu ústnym podaním, napodobňovaním a v podstatne menšej miere písomnou formou. Tradičná ľudová kultúra ako ucelený a živý systém zanikala postupne s modernizáciou spoločnosti, jej javy sa stali

zdrojom kultúrnej a spoločenskej identity, zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti, nástrojom tolerancie, občianskej súdržnosti a porozumenia medzi národmi. Je súčasťou materiálneho a duchovného bohatstva Slovenskej republiky. Uchováva sa ako prejav lokálneho, regionálneho alebo kultúrneho dedičstva Slovenska.

Témy:

a) Tradičná hmotná kultúra:

- ľudové staviteľstvo,
- domáce a tradičné remeselné výrobky,
- tradičné remeslá (ich história),
- produkcia potravín a strava,
- odev (kroje na dedine),
- výtvarné umenie a i.,

b) Tradičná nehmotná kultúra:

- ústne tradície a prejavy vrátane jazyka (ľudová slovesnosť, nárečia),
- interpretačné umenie (ľudová hudba, piesne, tance, hry),
- spoločenské praktiky, zvyky,
- rituály a slávnostné udalosti,
- tradície spojené s náboženskými sviatkami (napr. vianočné, veľkonočné a i.),
- zvyky a obyčaje súvisiace s prírodou a vesmírom,
- folklórne tradície (prejavy tradičnej ľudovej kultúry: ústne, herné, dramatické, spevné, tanečné a hudobné).

Zaradenie prierezovej témy Tvorba projektu v predmetoch je rozpracované v učebných osnovách každého predmetu, v ktorom sa prierezová téma realizuje. V 7. ročníku sa prierezová téma vyučuje ako predmet s časovou dotáciou 1 hodina, pričom UO vychádzajú z dokumentu štátneho vzdelávacieho programu –

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/prierezove_temy/regionalna_vychova.pdf

3 VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA

3.1 HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSLEDKOV PRÁCE ŽIAKOV

Dokument – Systém kontroly a hodnotenia žiakov - tu

http://zspribno.edupage.org/files/klasifikacny_poriadok.pdf

3.2 VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA ZAMESTNANCOV

Význam kontrolnej činnosti pre zvyšovanie účinnosti výchovy a vyučovania je mimoriadne veľký. Umožňuje riadiacim orgánom nielen poznať skutočný stav, odhaliť nedostatky, hľadať a určiť ich príčiny, ale aj objavovať, rozoberať a zovšeobecňovať dobré skúsenosti a výsledky práce jednotlivých učiteľov. Kontrolná činnosť je súčasne účinnou pomocou učiteľom, ktorí ju potrebujú /začínajúci, neskúsení/.

Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy je účinným nástrojom zabezpečenia harmonickej organizácie celého výchovnovzdelávacieho procesu a ďalších školských aktivít. Naša škola bude využívať štandardné spôsoby hodnotenia: formatívne a sumatívne.

Formatívne hodnotenie použijeme na zvýšenie kvality výchovy a vzdelávania. Sumatívne hodnotenie použijeme na rozhodovanie. Vnútorňý systém kontroly by sa mal zameriavať hlavne na celkový priebeh výchovno-vzdelávacej činnosti na škole, na tvorbu školských vzdelávacích programov, na dodržiavanie plnenia plánov predmetových komisií, na zabezpečenie vyučovania didaktickou technikou a ostatným materiálno-technickým vybavením, na hodnotenie žiakov počas vyučovacej hodiny s uplatnením sebahodnotenia žiaka, na vystupovanie a rečovú kultúru vyučujúcich, na uplatňovanie didaktických zásad, na mimoškolskú činnosť učiteľov, ale aj na kontrolnú činnosť výchovnej poradkyne, činnosť ekonómiek, upratovačiek a školníka.

Na hodnotenie pedagogických a odborných zamestnancov školy používame tieto metódy:

- Pozorovanie (hospitácie).
- Rozhovor.
- Výsledky žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod).
- Hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Hodnotenie pedagogických zamestnancov manažmentom školy.

Hodnotenie zamestnancov uskutočňujeme:

a) priebežne - pochvaly na pracovných poradách, vyhodnotenie uskutočnenej akcie, napomenutia

b) štvrťročné - hodnotenie plnenia mimoriadnych úloh za štvrtrok

c) výročné - komplexné hodnotenie zamestnancov za prácu počas školského roka. Toto hodnotenie má motivačný charakter a jeho cieľ je hľadanie silných stránok učiteľa a podpora do budúcnosti. Súčasťou tohto hodnotenia je aj autoevalvácia učiteľa pomocou špecializovaných autoevalvačných dotazníkov. Tieto spoločne s hodnotiacim listom sú súčasťou portfólia učiteľov. V nich sa vedú všetky hodnotenia učiteľa a jeho aktivity.

Kritériá hodnotenia zamestnancov pri výročnom hodnotení:

1. Tvorivosť, iniciatívnosť, inovácie
2. Práca s IKT
3. Príprava žiakov na súťaže
4. Mimoškolská činnosť
5. 5 Pedagogická a výchovná činnosť
6. Spolupráca, vzťahy
7. Zodpovednosť, pracovná disciplína, termíny

Hodnotenie

7 mimoriadne dobré výsledky

6-4 veľmi dobré výsledky

3-2 štandardné výsledky

1 čiastočne vyhovujúce výsledky

0 nevyhovujúce výsledky

3.3 HODNOTENIE ŠKOLY

Cieľom hodnotenia je poskytnúť spätnú väzbu škole dať rodičom žiakom, verejnosti informáciu o úrovni výchovno-vzdelávacieho procesu o jeho materiálnom zabezpečení, odbornosti vyučovania a iných faktoroch ovplyvňujúcich plnenie cieľov a úloh školy.

Zdroje získavania podkladov pre hodnotenie školy:

- hodnotenie členov rodičovskej rady
- hodnotenie rady školy
- správa o výchovno-vzdelávacích výsledkoch školy
- analýza úspešnosti žiakov v súťažiach
- Swot analýza

Predmetom hodnotenia školy je splnenie cieľov stanovených v školskom vzdelávacom programe, splnenie cieľov stanovených štátnym vzdelávacím programom. Hlavným kritériom hodnotenia školy je spokojnosť žiakov, učiteľov, rodičov, zriaďovateľa, rady školy.

V rámci hodnotenia školy sledujeme pravidelne:

- Podmienky na vzdelávanie - priestory, pomôcky, didaktická technika
- Spokojnosť s vedením školy a učiteľmi
- Prostredie – klíma školy - vzťahy učiteľ žiak, žiak - žiak, učiteľ - rodič
- Priebeh vzdelávania – vyučovací proces- metódy a formy vyučovania - hospitácie riaditeľa a vedenia školy
- Úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- Výsledky vzdelávania - sú pravidelne vyhodnocované pedagogickou radou
- Riadenie školy sleduje zriaďovateľ a rada školy
- Úroveň výsledkov práce školy je predmetom hodnotenia rady školy
- V rámci hodnotenia školy dôležitú úlohu zohráva štátna školská inšpekcia, ktorá komplexne posudzuje výchovno-vzdelávací proces na škole.

Raz ročne uskutočňujeme SWOT analýzu školy, ktorej výstupy sú súčasťou Správy o výchovno-vzdelávacej činnosti, výsledkoch a podmienkach Základnej školy, Pribinova ul. 123/9, Nováky.

Školský vzdelávací program [ISCED 2]

Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

4 ŠKOLSKÝ UČEBNÝ PLÁN PRE ISCED 2

Predmet	ročník					Spolu hodín	
	5.	6.	7.	8.	9.		
slovenský jazyk a literatúra	5	5	5	5	5	25	Predmet zo vzd. oblasti: Jazyk a komunikácia
prvý cudzí jazyk	4	3	3	3	4	17	Predmet zo vzd. oblasti: Jazyk a komunikácia - ANJ
druhý cudzí jazyk	0	2	2	2	2	8	Predmet zo vzd. oblasti: Jazyk a komunikácia NEJ, RUJ
fyzika	0	2	2	2	1	7	Predmet zo vzd. oblasti: Človek a príroda
chémia	0	1	1	1,5	2	5,5	Predmet zo vzd. oblasti: Človek a príroda
biológia	2	1	2	2	1,5	8,5	Predmet zo vzd. oblasti: Človek a príroda
dejepis	1	1	1,5	1,5	2	7	Predmet zo vzd. oblasti: Človek a spoločnosť
geografia	2	1	1,5	2	1,5	8	Predmet zo vzd. oblasti: Človek a spoločnosť
občianska náuka	1	1	1	1	1	5	Predmet zo vzd. oblasti: Človek a spoločnosť
etická výchova / náboženská výchova	1	1	1	1	1	5	Predmet zo vzd. oblasti: Človek a hodnoty
matematika	5	5	5	5	5	25	Predmet zo vzd. oblasti: Matematika a práca s informáciami
informatika	1	1	1	1	0	4	Predmet zo vzd. oblasti: Matematika a práca s informáciami
svet práce	0	0	0,5	0,5	0	1	Predmet zo vzd. oblasti: Človek a svet práce
technika	0	0	0,5	0,5	0	1	Predmet zo vzd. oblasti: Človek a svet práce
hudobná výchova	1	1	1	0	0	3	Predmet zo vzd. oblasti: Umenie a kultúra
výtvarná výchova	1	1	1	0	0	3	Predmet zo vzd. oblasti: Umenie a kultúra
výchova umením	0	0	0	1	0	1	Predmet zo vzd. oblasti: Umenie a kultúra
telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10	Predmet zo vzd. oblasti: Zdravie a pohyb
praktická príprava	0	0	0	0	1	1	Predmet zo vzd. oblasti: Praktická príprava
matematika plus	0	0	0	0	1	1	Predmet zo vzd. oblasti: Prierezové témy
	26	28	31	31	30	146	

Poznámky

1. Škola učebnom pláne pre ISCED 2 nenavýšovala celkový počet hodín.
2. Dodržaný je maximálny počet vyučovacích hodín v týždni vo všetkých ročníkoch.
3. Prvý cudzí jazyk je pre všetkých žiakov školy, ktorí sa ho učia, anglický jazyk.
4. Druhý cudzí jazyk je pre žiakov 6.-9. Ročníka je podľa výberu ruský jazyk alebo nemecký jazyk.
5. Predmet náboženská výchova sa vyučuje v alternatíve s etickou výchovou. Žiak si na začiatku roku vyberie jeden z nich a ten je pre neho záväzný počas celého roka. Záujem žiakov o predmet zistia triedni učitelia od zákonných zástupcov žiaka v júni predchádzajúceho školského roka. Počet žiakov v skupine je do 20.
6. Cudzí jazyk, informatika, svet práce a technika sa vyučuje spravidla v skupinách do 17 žiakov.
7. V zmysle pokynov Štátneho vzdelávacieho programu delíme triedy presahujúce počet žiakov 20 pri vyučovaní predmetu chémia, fyzika na skupiny na jednej hodine v týždni.
8. Telesná výchova na 2. stupni sa vyučuje v skupinách dievčat a chlapcov, pričom sa využije spájanie dievčat a spájanie chlapcov dvoch tried príslušného ročníka, počet žiakov v skupine neprekračuje 25.

Využitie hodín, o ktoré škola doplnila štátny vzdelávací program

- Zavedenie nových predmetov:
 1. Tvorivé písanie - pre žiakov 5. ročníka, ktorý vychádza z dokumentu ŠPÚ - http://www2.statpedu.sk/buxus/docs/kurikularna_transformacia/publikacia.pdf
 2. Regionálna výchova pre žiakov 7. ročníka, ktorý vychádza z dokumentu ŠPÚ - http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/prierezove_temy/environmentalna_vychova.pdf
 3. Praktická príprava – pre žiakov 9. ročníka – finančná gramotnosť prostredníctvom programu Viac ako peniaze, ktorý je schválený MŠ, VVaŠ SR a ktorý vychádza z NŠFG - http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/1stzs/isced1/ine_dokumenty/narodny_standard_financnej_gramotnost.pdf
- Ostatné hodiny využila na posilnenie vyučovacích predmetov, ktoré obsahuje štátny vzdelávací program.

- V rámci predmetov sa vyučovacie hodiny využili:
 - na posilnenie niektorých tém, hlavne ide o témy, ktoré si vyžadujú hlbšie vniknutie do problematiky a taktiež je potrebné venovať väčší čas opakovaniu učiva
 - na zavedenie nových tém, ide však o témy príbuzné k preberanému povinnému učivu, ktoré nemenia charakter predmetu
 - na obohatenie vyučovania o moderné formy vyučovania, ktoré si vyžadujú väčší počet hodín pre ich realizáciu, ide hlavne o projektové vyučovanie
 - na kombináciu všetkých spôsobov – toto je uplatnené takmer vo všetkých vyučovacích predmetoch.

5 UČEBNÉ OSNOVY

tu: <http://zspribno.edupage.org/text/?text=text/text6&subpage=4&>